

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

24 Νοεμβρίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 5990

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 792/2022 *

Λήψη απόφασης επί της αυτεπάγγελτης έρευνας της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού στις αγορές εισαγωγής, χονδρικής και λιανικής εμπορίας μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός καθώς και εργαλείων κήπου, προκειμένου να διαπιστωθεί αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 ή/και 101 ΣΛΕΕ στο πλαίσιο κάθετων συμφωνιών σε συνέχεια των Προτάσεων Διευθέτησης Διαφοράς των εταιριών 1) ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε., 2) STANLEY BLACK & DECKER (ΕΛΛΑΣ) ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ Ε.Π.Ε., 3) ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ Α.Ε.Β.Ε και 4) ΜΑΚΙΤΑ ΕΛΛΑΣ - ΕΜΠΟΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ Α.Ε.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 22α Ιουλίου 2022, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Ιωάννης Λιανός

Μέλη: Χαρίκλεια Νικολοπούλου (Αντιπρόεδρος)

Παναγιώτης Φώτης, (Εισηγητής)

Ιωάννης Στεφάτος,

Μαρία Ιωαννίδου,

Σωτήριος Καρκαλάκος και

Αφροδίτη Αδαμάκου λόγω κωλύματος

του Ιωάννη Πετρόγλου

Γραμματέας: Ηλιάνα Κούτρα

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε πέντε (5) επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: (1) Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, (2) «Έκδοση για την εταιρία ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε.», (3) «Έκδοση για την εταιρία STANLEY BLACK & DECKER (ΕΛΛΑΣ) ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ Ε.Π.Ε.», (4) «Έκδοση για την εταιρία ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ Α.Ε.Β.Ε» και (5) «Έκδοση για την εταιρία ΜΑΚΙΤΑ ΕΛΛΑΣ - ΕΜΠΟΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ Α.Ε.». Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (Α' 93/2011), και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Β' 54/2013).

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της αυτεπάγγελτης έρευνας της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού στις αγορές εισαγωγής, χονδρικής και λιανικής εμπορίας μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός καθώς και εργαλείων κήπου, προκειμένου να διαπιστωθεί αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 ή/και 101 ΣΛΕΕ στο πλαίσιο κάθετων συμφωνιών σε συνέχεια των Προτάσεων Διευθέτησης Διαφοράς των εταιριών 1) ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε., 2) STANLEY BLACK & DECKER (ΕΛΛΑΣ) ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ Ε.Π.Ε., 3) ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ Α.Ε.Β.Ε και 4) ΜΑΚΙΤΑ ΕΛΛΑΣ - ΕΜΠΟΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ Α.Ε.

Πριν την έναρξη της συνεδρίασης, ο Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την Ηλιάνα Κούτρα, με αναπληρώτρια αυτής την Ευγενία Ντόρντα.

Στην αρχή της συζήτησης, ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στον Εισηγητή της υπόθεσης, Παναγιώτη Φώτη, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αρ. οικ. 6613/06.07.2022 γραπτή εισήγηση και λαμβάνοντας υπόψη όσα αναφέρονται αναλυτικά στην εισήγηση, πρότεινε, δυνάμει της παρ. 35 της υπ' αρ. 704/2020 απόφασης της Ολομέλειας της ΕΑ, την αποδοχή, σύμφωνα με το ανωτέρω σκεπτικό, των ως άνω αναφερομένων Προτάσεων Διευθέτησης Διαφοράς που υπεβλήθησαν από τις επιχειρήσεις εταιριών i) ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε., ii) STANLEY BLACK & DECKER (ΕΛΛΑΣ) ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ Ε.Π.Ε., iii) ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ Α.Ε.Β.Ε και iv) ΜΑΚΙΤΑ ΕΛΛΑΣ - ΕΜΠΟΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ Α.Ε. και την έκδοση απόφασης με την οποία η Επιτροπή θα:

Διαπιστώνει ότι οι εταιρίες αποδέκτες της Εισήγησης παραβίασαν σύμφωνα με τα εκτεθέντα στο ως άνω σκεπτικό το άρθρο 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ λόγω της συμμετοχής τους σε απαγορευμένες κάθετες συμπράξεις δυνάμει των πρακτικών που συνοπτικά, στο πλαίσιο της Διαδικασίας Διευθέτησης Διαφορών, περιγράφησαν ανωτέρω.

Υποχρεώνει τις προαναφερόμενες επιχειρήσεις να παύσουν, εφόσον δεν το έχουν ήδη πράξει, και να παραλείπουν στο μέλλον τις διαπιστωθείσες στο ως άνω σκεπτικό παραβάσεις των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ.

Επιβάλλει τα πρόστιμα που αναλύθηκαν ανωτέρω για την τέλεση των διαπιστωθεισών στο ως άνω σκεπτικό παραβάσεων των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ.

Με την ολοκλήρωση της ανάπτυξης της εισήγησης και αφού αποχώρησαν από την αίθουσα τα μέλη της Γενικής Διεύθυνσης, η Επιτροπή προχώρησε σε διάσκεψη επί της ως άνω υπόθεσης με τη συμμετοχή του Εισηγητή Πανα-

γιώτη Φώτη, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία και αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης προς διευθέτηση υπόθεσης, την Εισήγηση και τις Δηλώσεις Διευθέτησης των μερών,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ :

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΔΑ

1. Αφορμή για την έναρξη αυτεπάγγελτης έρευνας υπήρξε επιστολή προς την Υπηρεσία αναφορικά με ανταγωνιστικές πρακτικές και συγκεκριμένα καθορισμό τιμής μεταπώλησης (εφεξής και «KTM» ή/και «RPM») από τις προμηθεύτριες εταιρίες εργαλείων σε λιανοπωλητές¹ στην αγορά μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός καθώς και εργαλείων κήπου. Κατόπιν της προκαταρκτικής αξιολόγησης των ανωτέρω αγορών, αποφασίστηκε η διενέργεια αυτεπάγγελτης έρευνας προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 1 του Ν. 3959/2011 ή/και του άρθρου 101 Σ.Λ.Ε.Ε στο πλαίσιο κάθετων συμφωνιών στις αγορές εισαγωγής, χονδρικής και λιανικής εμπορίας μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός καθώς και εργαλείων κήπου.

---

¹ [...].

2. Για τους σκοπούς της εν λόγω έρευνας στις 24.06.2021, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΓΔΑ») πραγματοποίησε, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, επιτόπιο έλεγχο, στην έδρα, μεταξύ άλλων², των εταιριών Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε. (εφεξής και «ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ»), STANLEY BLACK & DECKER (ΕΛΛΑΣ) (εφεξής και «SBD»), Σ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ Α.Ε.Β.Ε. (εφεξής και «ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ») ΜΑΚΙΤΑ ΕΛΛΑΣ (εφεξής και «ΜΑΚΙΤΑ»). Περαιτέρω, για την πληρέστερη αξιολόγηση του φακέλου της υπόθεσης, κρίθηκε σκόπιμη η αποστολή ερωτηματολογίων στις ως άνω εταιρίες³.

II. ΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΜΕΡΗ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

3. Στην παρούσα ενότητα περιγράφονται οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, σύμφωνα με την παρ. 36 της απόφασης 704/2020 της ΕΑ.

II.1 ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε.

4. Η Εταιρεία είναι μία Ελληνική οικογενειακή επιχείρηση και δραστηριοποιείται από δεκαετιών (έτος ίδρυσης το 1981) στην εγχώρια αγορά της εισαγωγής και εμπορίας προϊόντων που χρησιμοποιούνται για την αναμόρφωση, περιποίηση και φροντίδα αγρών, δασών, κήπων και πάρκων. Πρόκειται, δηλαδή, για μία εισαγωγική Εταιρεία, μεταξύ άλλων, μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου, με αυτοτελή παρουσία σε χονδρεμπόριο και λιανεμπόριο. Συνεργάζεται με περισσότερα από είκοσι διεθνή εργοστάσια κατασκευαστών των ως άνω προϊόντων από την Ευρώπη, τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ασία. Τα έσοδά της στον κλάδο των μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου [...]. Το 2021 η Εταιρεία απασχολούσε [...] εργαζόμενους και ο συνολικός κύκλος εργασιών της διαμορφώθηκε σε περίπου [...] ευρώ.

II.2 STANLEY BLACK & DECKER (ΕΛΛΑΣ) ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ Ε.Π.Ε.

5. Η Εταιρεία ιδρύθηκε το 1991 και η κύρια δραστηριότητά της είναι η εισαγωγή, εμπορία, πώληση, συσκευασία, επισκευή, αποθήκευση ηλεκτρικών εργαλείων & μηχανημάτων, αξεσουάρ & ανταλλακτικών, εργαλείων χειρός, εργαλειοθηκών, οργάνων μέτρησης και ανίχνευσης (laser) καθώς και μικρών οικιακών συσκευών του ομώνυμου διεθνούς οίκου . Η SBD [...]. Το 2021 η Εταιρεία απασχολούσε [...] εργαζόμενους και ο συνολικός κύκλος εργασιών της διαμορφώθηκε σε περίπου [...]. ευρώ.

II.3 ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ Α.Ε.Β.Ε

² [...].

³ Παροχή στοιχείων αναφορικά με τις πωλήσεις μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός καθώς και εργαλείων κήπου ζητήθηκε [...].

6. Η κύρια δραστηριότητά της Εταιρείας είναι η χονδρική εμπορία σιδηρικών, μηχανημάτων, εργαλείων χειρός και ειδών στερεώσεως, καθώς και η εμπορία οικοδομικών υλικών και εξοπλισμού ιδιοκατασκευών. Υπό το πλαίσιο αυτό, η Εταιρεία εμπορεύεται μηχανοκίνητα εργαλεία χειρός και εργαλεία κήπου, [...]για το διάστημα 2016-2021. Το 2021 η Εταιρεία απασχολούσε [...] εργαζόμενους και ο συνολικός κύκλος εργασιών της διαμορφώθηκε σε περίπου [...]. ευρώ.

Π.4 ΜΑΚΙΤΑ ΕΛΛΑΣ - ΕΜΠΟΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ Α.Ε.

7. Η Εταιρεία δραστηριοποιείται στην ελληνική αγορά στον τομέα της διάθεσης και εμπορίας επαγγελματικών εργαλείων οικοδομής και κήπου, διαθέτει δε αυτά μέσω καταστημάτων χονδρικής και λιανικής πώλησης. Σκοπός της Εταιρείας είναι η αγορά, πώληση, εισαγωγή, αποθήκευση, συναρμολόγηση και εν γένει εμπόριο υπό την ιδιότητα του αντιπροσώπου της ιαπωνικής Εταιρείας ΜΑΚΙΤΑ JAPAN. Η Εταιρεία [...]. Το 2021 η Εταιρεία απασχολούσε [...] εργαζόμενους και ο συνολικός κύκλος εργασιών της διαμορφώθηκε σε περίπου [...]. ευρώ.

ΙΙΙ. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

8. Η σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμες ή δυνάμενες να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους.

9. Στην παρούσα υπόθεση, οι εμπλεκόμενες εταιρίες δραστηριοποιούνται στις αγορές εισαγωγής και εμπορίας α) μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και β) εργαλείων κήπου. Τα εργαλεία (μηχανοκίνητα χειρός και κήπου) κατασκευάζονται από διεθνείς οίκους στο εξωτερικό, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα είτε μέσω θυγατρικών εταιριών (όπως οι ΜΑΚΙΤΑ και SBD) είτε μέσω ελληνικών εταιριών που πραγματοποιούν εισαγωγές/διανομή των υπό κρίση προϊόντων (όπως οι ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ και ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ). Οι εισαγωγικές εταιρίες πωλούν τα εργαλεία είτε απευθείας είτε μέσω χονδρεμπόρων σε λιανοπωλητές. Ως προς τις λιανικές πωλήσεις, επισημαίνεται ότι τα εργαλεία διανέμονται καταρχήν μέσω του δικτύου της «παραδοσιακής αγοράς» (dealers) ήτοι μέσω φυσικών καταστημάτων σε διάφορα σημεία πανελλαδικά, τα οποία ειδικεύονται σε πώληση εργαλείων κυρίως προς επαγγελματίες και τα οποία δύναται να πραγματοποιούν πωλήσεις και μέσω της ιστοσελίδας τους. Πλήθος καταστημάτων πώλησης εργαλείων που διαθέτουν ιστοσελίδα συνεργάζονται με την πλατφόρμα σύγκρισης τιμών ή/και διαδικτυακών αγορών (online marketplace) με την επωνυμία ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. (εφεξής και «Σκρουτζ» ή «Skroutz»). Περαιτέρω, κάποια πολυκαταστήματα, γνωστά και ως do-it-yourself/DIY ή/και Home Centers,

όπως οι αλυσίδες καταστημάτων Praktiker και Leroy Merlin, διαθέτουν εργαλεία που απευθύνονται κατά κύριο λόγο στους τελικούς καταναλωτές⁴.

10. Στην αγορά μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός περιλαμβάνονται εργαλεία ρεύματος ή μπαταρίας όπως δραπενοκατσάβιδα, μπουλονόκλειδα, πιστολέτα, τροχοί, τριβεία καρφωτικά κ.λπ., ενώ αντίστοιχα στην αγορά εργαλείων κήπου, τα οποία συνήθως ενεργοποιούνται με ρεύμα, μπαταρία ή βενζίνη, περιλαμβάνουν θαμνοκοπτικά, ψαλίδια μπορντούρας, αλυσοπρίονα κ.λπ. Παρότι οι δύο ανωτέρω σχετικές αγορές δύναται να καταταμηθούν περαιτέρω (π.χ. με βάση το είδος του εργαλείου όπως τρυπάνια, τροχοί κλπ ή το χρήστη αυτών όπως επαγγελματίας ή μη)⁵, εντούτοις, για τους σκοπούς της παρούσας, ο ακριβής ορισμός της σχετικής αγοράς ως προς την περαιτέρω κατάταμησή του μπορεί να παραμείνει ανοικτός, στον βαθμό που το αποτέλεσμα της ανάλυσης είναι το ίδιο, ήτοι η ακριβής οριοθέτηση της σχετικής αγοράς δεν αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για τη νομική αξιολόγηση της παρούσας υπόθεσης.⁶ Ως εκ τούτου, στην παρούσα υπόθεση, ως σχετικές αγορές προϊόντος αποτελούν, καταρχάς, η αγορά εισαγωγής και εμπορίας μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και η αγορά εργαλείων κήπου.

11. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή, στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού⁷. Εν προκειμένω, ως σχετική γεωγραφική αγορά μπορεί να οριστεί καταρχάς το σύνολο της ελληνικής επικράτειας, καθώς οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται ή δύνανται να δραστηριοποιούνται σε όλη την επικράτεια.

12. Ως προς το μέγεθος των σχετικών αγορών της παρούσας, επισημαίνεται ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία ή μελέτες που να προσδιορίζουν το εν λόγω μέγεθος. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε η Υπηρεσία κατά την έρευνά της, για το έτος 2021, η αξία των πωλήσεων μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός εννέα (9) εταιριών⁸ ήταν [...] εκ. ευρώ και η αξία των πωλήσεων για εργαλεία κήπου ήταν [...] εκ. ευρώ. Οι υψηλότερες ετήσιες πωλήσεις σε μηχανοκίνητα εργαλεία πραγματοποιούνται [...] ευρώ). Αντίστοιχα, οι υψηλότερες ετήσιες πωλήσεις σε εργαλεία κήπου πραγματοποιούνται [...]

IV.Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

⁴ Επιπλέον των ανωτέρω κύριων καναλιών λιανικής πώλησης, εργαλεία δύναται να διατίθενται στους τελικούς χρήστες και μέσω π.χ. ιστοσελίδων που διαθέτουν ευρεία γκάμα προϊόντων (π.χ. www.e-shop.gr), καταστήματα τύπου ΚΑΥΚΑΣ κ.α.

⁵ Βλ. α) Ε.Επ. Case No COMP/M.5717 - THE STANLEY WORKS/ THE BLACK & DECKER CORPORATION (2010), παρ. 11 και επ. καθώς και παρ. 44. και β) Bundeskartellamt, Decision of 21 Aug. 2008, B5-84/08 – Stihl/ZAMA παρ. 18 και επ.

⁶ Βλ. ενδεικτικά ΠΕΚ Τ-38/02 Groupe Danone κατά Επιτροπής, Συλλ. 2005, σκ. 99, και T48/02 Brouwerij Haacht NV κατά Επιτροπής, Απόφαση του ΠΕΚ, 06.12.2005, σκ. 58 (καθώς και τη σχετική νομολογία στην οποία παραπέμπουν).

⁷ Βλ. Ανακοίνωση της Ε.Επ. «όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού», Επίσημη εφημερίδα («ΕΕ») αριθ. C 372 της 09/12/1997, σκ. 8.

⁸ Βλ. ανωτέρω παρ. 2 & υποσημειώσεις 2 και 3.

IV.1 ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

13. Το άρθρο 29α του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, ορίζει ότι:

«Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού μπορεί να θεσπιστεί διαδικασία διευθέτησης διαφορών για τις επιχειρήσεις που παραδέχονται την αποδιδόμενη σε αυτούς παράβαση των άρθρων 1, 1Α και 2 του παρόντος ή των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την απόφαση αυτή ρυθμίζονται τα εξής θέματα:

α) οι όροι και οι προϋποθέσεις υπαγωγής στη διαδικασία διευθέτησης,

β) το στάδιο της διαδικασίας, κατά το οποίο μπορεί να υποβληθεί αίτημα του ελεγχόμενου να υπαχθεί σε διαδικασία διευθέτησης το αργότερο μέχρι την κατάθεση από το μέρος του πρώτου υπομνήματος μετά από την κοινοποίηση της εισήγησης,

γ) η διαδικασία που ακολουθείται, προκειμένου να επιτευχθεί η διευθέτηση της διαφοράς. Στη διαδικασία αυτή προβλέπεται υποχρεωτικά η παραδοχή από τον ελεγχόμενο της αποδιδόμενης σε αυτόν παράβασης ως προϋπόθεση για τη διευθέτηση της διαφοράς. Εάν τελικά η διευθέτηση δεν επιτευχθεί, η δήλωση του ελεγχόμενου περί παραδοχής της παράβασης, όπως περιλαμβάνεται στις παρατηρήσεις που υπέβαλε, θεωρείται ανακληθείσα και δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ούτε από την Επιτροπή ούτε από τα δικαστήρια,

δ) η πρόσβαση των συμμετεχόντων στη διαδικασία διευθέτησης και στα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διευθέτησης, καθώς και η δυνατότητα αξιοποίησης των δηλώσεων και αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν από τα μέρη κατά τη διαδικασία αυτή,

ε) η δυνατότητα χωριστής διευθέτησης, σε περίπτωση περισσότερων ελεγχόμενων, εκ των οποίων μόνο μερικοί συναινούν στη διευθέτηση,

στ) η δυνατότητα της Επιτροπής, σε περίπτωση διευθέτησης της διαφοράς, να μειώσει τα επιβαλλόμενα πρόστιμα. Η μείωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) σε σχέση προς το πρόστιμο που θα επιβαλόταν σε περίπτωση μη διευθέτησης της διαφοράς, όπως αυτό το πρόστιμο θα διαμορφωνόταν ύστερα και από μείωση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 29Ε,

ζ) ζητήματα διαχρονικού δικαίου, και

η) κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

Σε περίπτωση διευθέτησης της διαφοράς, η Επιτροπή εκδίδει απόφαση κατ' απλοποιημένη διαδικασία, στην οποία, μεταξύ άλλων, βεβαιώνονται η τέλεση της αποδιδόμενης παράβασης, καθώς και το γεγονός της διευθέτησης της διαφοράς, και επιβάλλονται οι ανάλογες κυρώσεις.»

14. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 52 του ν.4886/2022:

«1. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού του άρθρου 29 Α του ν. 3959/2011 (Α` 93) για τη διευθέτηση υποθέσεων, εφαρμόζεται, κατά περίπτωση, η ισχύουσα απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σχετικά με τους όρους, τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία διευθέτησης διαφορών.»

15. Υπενθυμίζεται ότι βάσει του προϊσχύσαντος άρθρου 25α του ν. 3959/2011 (νυν άρθρου 29⁹), καθώς και βάσει του άρθρου 14 παρ. 2 περ. ιδ (εε) του ν. 3959/2011¹⁰ εκδόθηκε από την ΕΑ η υπ' αριθ. 628/2016 απόφαση (εφεξής «Ανακοίνωση για τη διαδικασία διευθέτησης διαφορών»), η οποία τροποποιήθηκε και κωδικοποιήθηκε με την απόφαση ΕΑ 704/2020.

16. Σύμφωνα με την εν λόγω Απόφαση¹¹, σκοπός της Διαδικασίας Διευθέτησης Διαφορών (εφεξής και «ΔΔΔ») είναι η απλοποίηση και επιτάχυνση της διοικητικής διαδικασίας έκδοσης αποφάσεων από την ΕΑ για παραβάσεις του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 ή/και του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ, καθώς και ο περιορισμός του αριθμού των προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων της ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου¹², προκειμένου να παρασχεθεί στην ΕΑ η δυνατότητα να εξετάζει περισσότερες υποθέσεις με τους ίδιους πόρους και με λιγότερη διοικητική επιβάρυνση, να αυξάνει, έτσι, τον αποτρεπτικό χαρακτήρα της δράσης της και να ενισχύει, συγχρόνως, το ενδιαφέρον των πολιτών για την αποτελεσματική και έγκαιρη τιμωρία των παραβατών. Στο πλαίσιο αυτό, στις επιχειρήσεις¹³ που συμβάλλουν στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διοικητικής διαδικασίας ενώπιον της ΕΑ¹⁴ μπορεί να επιβάλλονται μειωμένα πρόστιμα υπό τις ειδικότερες προϋποθέσεις που αναλύονται κατωτέρω¹⁵. Η συμβολή αυτή λαμβάνει τη μορφή της ειλικρινούς, ανέκκλητης και ανεπιφύλακτης παραδοχής από μέρους της εμπλεκόμενης επιχείρησης της αποδιδόμενης σε αυτή συμμετοχής στην παράβαση και της σχετικής ευθύνης της, καθώς και της παραίτησής της από την άσκηση συγκεκριμένων δικονομικών δικαιωμάτων και δικαιολογεί μείωση του προστίμου που επιβάλλεται από την ΕΑ¹⁶.

⁹ Το οποίο θεσπίστηκε και εισήχθη στο ν. 3959/2011 με το άρθρο 105 του ν. 4389/2016 (ΦΕΚ Α' 94/27.5.2016. Βλ. ανωτέρω για την εισαγωγή του άρθρου 29^α στον ν. 3959/2011.

¹⁰ Η περ. ιδ (εε) θεσπίστηκε και εισήχθη στο άρθρο 14 παρ. 2 του ν. 3959/2011 με το άρθρο 105 του ν. 4389/2016 (ΦΕΚ Α' 94/27.5.2016).

¹¹ Βλ. Ανακοίνωση, παρ. 2 και 3. Βλ. ακόμα ΕΑ 642/2017, παρ. 6-9, 636/2017, σκ. 6-9, 721/2020, σκ. 4-7, 748/2021, σκ. 2-5.

¹² Βλ. ΓενΔικ Τ-456/10, Timab κ.ά. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2015 σελ. 296, σκ. 60.

¹³ Εφεξής η αναφορά σε «επιχειρήσεις» περιλαμβάνει και τις «ενώσεις επιχειρήσεων».

¹⁴ Βλ. ΓενΔικ Τ-456/10, Timab κ.ά. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2015 σελ. 296, σκ. 65.

¹⁵ Κατά πάγια ενωσιακή νομολογία, μείωση του προστίμου λόγω συνεργασίας κατά τη διοικητική διαδικασία δικαιολογείται, εάν η συμπεριφορά της επιχείρησης διευκόλυνε την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της παράβασης και, ενδεχομένως, την παύση της (βλ. ΔΕΚ C-297/98 P, SCA Holding κατά Επιτροπής, Συλλ. 2000, σελ. I-10101, σκ. 36, ΔΕΚ C-328/05 P, SGL Carbon κατά Επιτροπής, Συλλ. 2007, σελ. I-3921, σκ. 83, και ΠΕΚ 311/94, BPB de Eendracht κατά Επιτροπής, Συλλ. 1998, σελ. 11.29, σκ. 325). Μείωση του προστίμου δικαιολογείται επίσης και στην περίπτωση που επιχείρηση συνδράμει την Επιτροπή στην ευκολότερη διαπίστωση του υποστατού της παράβασης, ιδίως με την εκ μέρους της επιχείρησης αναγνώριση της συμμετοχής της στην παράβαση ή με την μη αμφισβήτηση των πραγματικών ισχυρισμών επί των οποίων θεμελιώνεται η παράβαση (βλ. ΔΕΚ C-298/98 P, Finnboard κατά Επιτροπής, Συλλ. 2000, σελ. I-10157, σκ. 56, 59 και 60, C-57/02 P, Acerinox κατά Επιτροπής, Συλλ. 2005, σελ. 453, σκ. 88). Βλ. επίσης ΕΑ 526/2011, σκ. 2, και Ανακοίνωση ΕΑ-Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9 του ν. 703/1977, παρ. 15.

¹⁶ Η μείωση του προστίμου δικαιολογείται ενόψει της συνεργασίας της εμπλεκόμενης επιχείρησης υπό την παραπάνω έννοια. Η ΕΑ, ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή με αποκλειστική αρμοδιότητα την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού με την έκδοση εκτελεστών αποφάσεων που υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο, δε διαπραγματεύεται με τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις το ζήτημα της ύπαρξης της παράβασης και της επιβολής της κατάλληλης κύρωσης. Βλ. και Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την διεξαγωγή διαδικασιών διευθέτησης διαφορών ενόψει της έκδοσης αποφάσεων δυνάμει του άρθρου 7 και του άρθρου 23 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 2008 C 167/1), παρ. 2.

17. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της ΔΔΔ οι επιχειρήσεις για τις οποίες διεξάγονται έρευνες για συμμετοχή σε οριζόντια (ή πλέον και κάθετη) σύμπραξη και σε βάρος των οποίων έχουν συλλεχθεί αποδεικτικά στοιχεία και έχει στοιχειοθετηθεί παράβαση του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 ή/και του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, αναγνωρίζουν ανεπιφύλακτα τη συμμετοχή τους σε αυτή και τη συναφή ευθύνη τους και παραιτούνται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, από το δικαίωμά τους για πλήρη πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης και από το δικαίωμα προφορικής ακρόασης κατά τη συζήτηση ενώπιον της ΕΑ^{17,18}.

18. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση διαπίστωσης παράβασης από την ΕΑ κατά το άρθρο 29^α τελευταίο εδάφιο του ν. 3959/2011 σε συνδυασμό με το άρθρο 25 παρ. 1¹⁹ του ίδιου νόμου εκδίδεται κατ' απλοποιημένη διαδικασία, αφού έχουν ληφθεί υπόψη οι ισχυρισμοί, νομικοί και πραγματικοί, και οι θέσεις των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, όπως υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της ΔΔΔ. Με την ίδια απόφαση προβλέπεται η επιβολή προστίμου²⁰ στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, κατά το άρθρο 25 παρ. 1 του ν. 3959/2011 και σύμφωνα με την Ανακοίνωση της ΕΑ-Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων, μειωμένου κατά ποσοστό 15% λόγω υπαγωγής της υπόθεσης στην ΔΔΔ.

IV.2 ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΥΠΟΘΕΣΗ

IV.2.1 ΕΚΚΙΝΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ - ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΑ

19. Με βάση το ως άνω θεσμικό πλαίσιο τα τέσσερα (4) συμμετέχοντα στη διαδικασία μέρη ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ²¹, SBD²², ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ²³ και ΜΑΚΙΤΑ²⁴, για τα οποία συλλέχθηκαν αποδεικτικά στοιχεία ικανά να στοιχειοθετήσουν παράβαση του άρθ. 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ στο πλαίσιο κάθετων συμφωνιών, εκδήλωσαν εγγράφως το ενδιαφέρον τους για διερεύνηση της δυνατότητας υπαγωγής τους στη ΔΔΔ και κατέθεσαν σχετικό αίτημα, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 16 της Ανακοίνωσης για τη διαδικασία διευθέτησης διαφορών.

20. Σε συνέχεια των εν λόγω αιτημάτων, η ΕΑ σε συνεδρίασή της στις 21.03.2022²⁵ έκρινε ομόφωνα ότι η παρούσα υπόθεση είναι πρόσφορη και μπορεί να υπαχθεί στην εν λόγω

¹⁷ Βλ. άρθρο 14 παρ. 2 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β' 117/16.1.2013) (εφεξής και «ΚΛΔ»).

¹⁸ Βλ. αναλυτικά Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την διεξαγωγή διαδικασιών διευθέτησης διαφορών ενόψει της έκδοσης αποφάσεων δυνάμει του άρθρου 7 και του άρθρου 23 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 2008 C 167/1) [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008XC0702\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008XC0702(01)&from=EN).

¹⁹ Η παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 3959/2011 προβλέπει τις κυρώσεις, πέραν της επιβολής προστίμου, που δύναται να επιβάλει η ΕΑ σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης των άρθρων 1, 2 και 11 του ίδιου νόμου και 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Οι εν λόγω διατάξεις τυγχάνουν εφαρμογής και σε περίπτωση υπαγωγής μίας υπόθεσης στη διαδικασία διευθέτησης διαφορών.

²⁰ Η ΕΑ δύναται στο πλαίσιο της διαδικασίας διευθέτησης διαφορών να επιβάλει κατά τη διακριτική της ευχέρεια και τις λοιπές προβλεπόμενες στο άρθρο 25 παρ. 1 του ν. 3959/2011 κυρώσεις.

²¹ Υπ' αριθ. πρωτ. 2261/10.03.2022 αίτημα.

²² Υπ' αριθ. πρωτ. 2258/09.03.2022 αίτημα.

²³ Υπ' αριθ. πρωτ. 2312/11.03.2022 αίτημα.

²⁴ Υπ' αριθ. πρωτ. 3614/13.04.2022 αίτημα.

²⁵ Βλ. το υπ' αριθ. 36 Πρακτικό της από 21.03.2022 Συνεδρίασης της ΕΑ.

διαδικασία διευθέτησης, καθώς πληροί τα κριτήρια υπαγωγής σε αυτή²⁶. Προς τούτο, στο πλαίσιο άσκησης της διακριτικής της ευχέρειας για την υπαγωγή υποθέσεων σε διαδικασία διευθέτησης, η ΕΑ συνεκτίμησε, ιδίως, την ειλικρινή πρόθεση των ενδιαφερομένων μερών να υπαχθούν στη διαδικασία διευθέτησης διαφορών, τον αριθμό των επιχειρήσεων που αιτούνταν την υπαγωγή τους σε διαδικασία διευθέτησης²⁷, τη φύση της εν λόγω παράβασης ως κάθετης σύμπραξης και τον προσδοκώμενο βαθμό επίτευξης διαδικαστικής αποτελεσματικότητας, ο οποίος κρίθηκε εν προκειμένω αισθητά μεγάλος. Συνακόλουθα, εξουσιοδότησε τον αρμόδιο Εισηγητή, Π. Φώτη, να διεξάγει διμερείς συσκέψεις με τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις προς τυχόν διευθέτηση της υπόθεσης²⁸.

IV.2.2 ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΣΥΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ

21. Στη συνέχεια, ο Εισηγητής κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη σε διμερείς συσκέψεις²⁹. Στις 07.04.2022 και 13.04.2022 έλαβαν χώρα οι διμερείς συσκέψεις με την SBD, στις 08.04.2022 και 03.05.2022 με την ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, στις 08.04.2022 και 06.05.2022 με την ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ και στις 18.04.2022 και 16.05.2022 με τη ΜΑΚΙΤΑ αντίστοιχα³⁰.

22. Κατά τη διάρκεια των διμερών συσκέψεων του Εισηγητή και της ΓΔΑ με καθένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη, τα τελευταία ενημερώθηκαν σχετικά με τα σημαντικότερα στοιχεία της υπόθεσης, κατά τα αναφερόμενα στην παρ. 20 της Ανακοίνωσης για τη ΔΔΔ, περιλαμβανομένου του υπολογισμού του εύρους του προστίμου για έκαστο των ενδιαφερομένων μερών³¹. Περαιτέρω, στα πλαίσια της διαδικασίας, κάθε εμπλεκόμενο μέρος, ανέπτυξε επαρκώς τις απόψεις του επί των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και γνωστοποίησε τους ισχυρισμούς, νομικούς και πραγματικούς.

23. Ακολούθως και όταν επετεύχθη επαρκής βαθμός συναντίληψης αναφορικά με τα πραγματικά περιστατικά, τον νομικό τους χαρακτήρισμό, τη βαρύτητα και τη χρονική διάρκεια των παραβάσεων, τον βαθμό απόδειξης των αιτιάσεων βάσει των αποδεικτικών στοιχείων και

²⁶ Βλ. Ανακοίνωση για τη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, ενότητα II, παρ. 6-9 και 31.

²⁷ Όλα τα εμπλεκόμενα μέρη σε αυτή την υπόθεση συμμετέχουν στη ΔΔΔ.

²⁸ Βλ. παρ. 18 της Ανακοίνωσης για τη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών. Επίσης κατά την παρ. 19 της Ανακοίνωσης, η παροχή εξουσιοδότησης στον Εισηγητή να διεξάγει διμερείς συσκέψεις αναστέλλει τις προθεσμίες των παρ. 4 και 5 του άρθρου 15 του ν. 3959/2011. Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι η εν λόγω υπόθεση είχε ήδη ανατεθεί στον Εισηγητή κ. Π. Φώτη, κατά τα οριζόμενα στο άρθρ. 15 παρ. 2 του ν. 3959/2011, με το υπ' αριθ. 181 Πρακτικό της από 23.12.2021 Συνεδρίασης της ΕΑ.

²⁹ Επιστολές υπ' αριθ. πρωτ. 3042/29.03.2022 (ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ), 3043/29.03.2022 (SBD), 3040/29.03.2022 (ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ), 3694/14.04.2022 (ΜΑΚΙΤΑ).

³⁰ Κατά τη διάρκεια των διμερών συσκέψεων συντάχθηκαν τα αντίστοιχα πρακτικά για κάθε ένα εκ των ενδιαφερομένων μερών. Τα πρακτικά υπεγράφησαν από τον Εισηγητή, τους υπαλλήλους της ΓΔΑ καθώς και τους πληρεξούσιους δικηγόρους της κάθε Εταιρείας σε δύο πρωτότυπα, ένα εκ των οποίων παρέλαβε η κάθε Εταιρεία και ένα τηρείται στον φάκελο της υπόθεσης.

³¹ Ανακοίνωση ΕΑ της 12.5.2006 αναφορικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9 παρ. 1 περίπτωση στ του Ν. 703/1977, καθώς και Ανακοίνωση ΕΑ της 17.7.2009 αναφορικά με το εύρος των ακαθάριστων εσόδων από προϊόντα ή υπηρεσίες που καθορίζουν το βασικό ποσό προστίμου σε περίπτωση παράβασης των άρθρων 1, 2 και 2^α του Ν. 703/1977 και 81, 82 ΣυνθΕΚ. Στις 7.7.2022 η ΕΑ εξέδωσε νέα Ανακοίνωση με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει».

τον υπολογισμό του εύρους του προστίμου, τα εμπλεκόμενα μέρη ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση του Εισηγητή για υποβολή «Πρόταση Διευθέτησης Διαφοράς (εφεξής και «ΠΔΔ»)»³² και υπεβλήθησαν ΠΔΔ από τις ενδιαφερόμενες τέσσερις (4) επιχειρήσεις³³.

24. Η ΠΔΔ κάθε εμπλεκόμενου μέρους περιλάμβανε τα προβλεπόμενα στην παρ. 27 της σχετικής Ανακοίνωσης ήτοι, **(α)** ανεπιφύλακτη παραδοχή με σαφείς όρους που δεν επιδέχονται παρερμηνείας της συμμετοχής του στις παραβάσεις του άρθρου 1 του ν. 3959/2011, σύμφωνα με τα συμπεράσματα των διμερών συσκέψεων που διεξήχθησαν μεταξύ του Εισηγητή και εκάστου εμπλεκόμενου μέρους, καθώς και της ευθύνης που συνεπάγεται η συμμετοχή του στις εν λόγω παραβάσεις, οι οποίες περιγράφονται συνοπτικά αναφορικά με το αντικείμενό τους, τα κύρια πραγματικά περιστατικά, το νομικό χαρακτηρισμό τους συμπεριλαμβανομένου του ρόλου εκάστου μέρους, την ενδεχόμενη εφαρμογή τους και τη διάρκεια συμμετοχής εκάστου μέρους σε αυτές, **(β)** αποδοχή της μεθοδολογίας υπολογισμού του προστίμου καθώς και του ανώτατου ύψους που μπορεί να επιβληθεί από την ΕΑ, σύμφωνα με το αποτέλεσμα των διμερών συσκέψεων, **(γ)** επιβεβαίωση ότι το κάθε ενδιαφερόμενο μέρος έχει ενημερωθεί επαρκώς σχετικά με τις αποδιδόμενες σε αυτό παραβάσεις και ότι του παρασχέθηκαν επαρκείς δυνατότητες να γνωστοποιήσει και να θεμελιώσει τους ισχυρισμούς του, νομικούς και πραγματικούς, κατά τη διεξαγωγή των διμερών συσκέψεων ενώπιον του Εισηγητή και τις απόψεις του επί αυτών, **(δ)** επιβεβαίωση ότι είχε δυνατότητα πρόσβασης κατά περίπτωση στα αποδεικτικά στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, που είχαν ληφθεί υπόψη για τη στοιχειοθέτηση των αποδιδόμενων σε αυτό παραβάσεων, **(ε)** δήλωση παραίτησης από το δικαίωμα να λάβει περαιτέρω ή και πλήρη πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης και από το δικαίωμα προφορικής ακρόασης ενώπιον της ΕΑ, υπό την επιφύλαξη ότι η Εισηγήση Διευθέτησης θα απηχεί την Πρόταση Διευθέτησής του και ότι η ΕΑ θα αποδεχθεί με την απόφασή της την ΠΔΔ εκάστου εμπλεκόμενου μέρους, **(στ)** δήλωση παραίτησης από κάθε αμφισβήτηση της αρμοδιότητας της ΕΑ ή/και της εγκυρότητας της διαδικασίας που ακολουθείται για την επιβολή σε βάρος του προστίμου στο πλαίσιο της ΔΔΔ, υπό την προϋπόθεση ότι η Εισηγήση Διευθέτησης θα απηχεί την ΠΔΔ και ότι η ΕΑ θα την αποδεχθεί με απόφασή της.

25. Η υποβολή της ΠΔΔ κάθε εμπλεκόμενου μέρους έγινε υπό την επιφύλαξη ότι το πρόστιμο που θα επιβληθεί από την ΕΑ σε αυτό δε θα ξεπερνά το ανώτατο ποσό, το οποίο κάθε μέρος έχει αποδεχθεί για τις αποδιδόμενες σε αυτό παραβάσεις.

26. Η παράθεση των γεγονότων και η νομική αξιολόγηση που ακολουθεί θεμελιώνεται σε συνολική αξιολόγηση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης και λαμβάνει υπόψη της την ανεπιφύλακτη και ρητή παραδοχή από τις εταιρίες που υπέβαλαν ΠΔΔ των πραγματικών περιστατικών, του νομικού χαρακτηρισμού τους, της συμμετοχής εκάστης στις παραβάσεις που διαπιστώνονται και της ευθύνης που συνεπάγεται η συμμετοχή αυτή.

³² Επιστολές υπ' αριθ. πρωτ. 4907-4910/19.05.2022 «Πρόσκληση για υποβολή επίσημης πρότασης διευθέτησης διαφοράς σε υπόθεση κάθετης σύμπραξης». Η ταχθείσα προθεσμία για την υποβολή της πρότασης έκαστης Εταιρείας ήταν μέχρι την 20.06.2022.

³³ Υπ' αριθ. πρωτ. 5533/06.06.2022 (Παπαδόπουλος), 5645/07.06.2022 (Παπαθεοδοσίου), 5739/09.06.2022 (SBD) και 5951/16.06.2022 (ΜΑΚΙΤΑ).

V. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

V.1 ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ

27. Σύμφωνα με τη διάταξη 1 παρ. 1 του ν. 3959/2011: «*Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων και όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στην Ελληνική Επικράτεια, και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται: α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής, [...] γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού [...]*».

28. Επομένως, προϋποθέσεις για την εφαρμογή των εν λόγω απαγορευτικών διατάξεων είναι: i) η ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων (ή εναρμονισμένης πρακτικής ή απόφασης ένωσης επιχειρήσεων), και ii) αντικείμενο ή αποτέλεσμα της ανωτέρω συμφωνίας να είναι ο περιορισμός, η παρακώλυση ή η νόθευση του ανταγωνισμού. Αντίστοιχες είναι και οι βασικές προϋποθέσεις που τάσσονται από τον ενωσιακό νομοθέτη για την εφαρμογή του άρθρου 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ, το οποίο, υπό την επιφύλαξη της πλήρωσης του κριτηρίου του επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου, είναι εφαρμοστέο και βάσει του άρθρου 3 του Κανονισμού 1/2003. Ουσιαστικά, μοναδική επιπλέον προϋπόθεση εφαρμογής της ενωσιακής διάταξης, σε σχέση με τη διάταξη του εθνικού δικαίου, αποτελεί αυτή της δυνατότητας επίδρασης στο ενδοκοινοτικό εμπόριο³⁴.

29. Το άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 3959/11 προβλέπει εξαίρεση από τους εν λόγω απαγορευτικούς κανόνες για τις συμφωνίες, οι οποίες (α) συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, (β) εξασφαλίζουν συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, (γ) δεν επιβάλλουν περιορισμούς που δεν είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των στόχων αυτών, και (δ) δεν παρέχουν στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα των σχετικών προϊόντων. Οι τέσσερις προαναφερόμενες προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά προκειμένου να τύχει εφαρμογής η ατομική απαλλαγή που προβλέπουν οι ανωτέρω διατάξεις. Εφόσον έστω και μία από αυτές δεν πληρούται, η συμφωνία είναι αυτοδικαίως άκυρη κατ' άρθρο 1 παρ. 2 ν. 3959/2011. Η επιχείρηση που διεκδικεί τη χορήγηση ατομικής απαλλαγής, φέρει το βάρος να αποδείξει ότι πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις, με πειστικά επιχειρήματα και αποδεικτικά στοιχεία. Αντίστοιχες είναι και οι προβλέψεις του άρθρου 101 παρ. 3 ΣΛΕΕ.

V.2 ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΣ ΕΝΔΟΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 101 ΣΛΕΕ

30. Για την εφαρμογή, παράλληλα προς τις διατάξεις του εθνικού δικαίου, του άρθρου 101 ΣΛΕΕ βάσει του άρθρου 3 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003, θα πρέπει να εξεταστεί εάν

³⁴ Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 1731/2001, Επισκ. Εμπ. Δικ. 2003, σελ. 1053.

στην κρινόμενη υπόθεση συντρέχει το κριτήριο του επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου. Το εν λόγω κριτήριο είναι αυτόνομο κριτήριο της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, το οποίο εκτιμάται *ad hoc*, και οριοθετεί το πεδίο εφαρμογής του ευρωπαϊκού δικαίου του ανταγωνισμού³⁵.

31. Συγκεκριμένα, για την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου, οι συμφωνίες και μονομερείς πρακτικές πρέπει να δύνανται να έχουν ένα ελάχιστο επίπεδο διασυνοριακών επιπτώσεων στο εσωτερικό της Ένωσης και ως εκ τούτου να δύνανται να επηρεάσουν «αισθητά» το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

32. Για να είναι σε θέση μια συμφωνία ή πρακτική να επηρεάσει αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών-μελών, θα πρέπει, βάσει ενός συνόλου νομικών και πραγματικών στοιχείων, να μπορεί να πιθανολογηθεί επαρκώς ότι μπορεί να ασκήσει άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, επίδραση στα εμπορικά ρεύματα μεταξύ κρατών μελών, τούτο δε κατά τρόπο που να προκαλείται φόβος ότι θα μπορούσε να εμποδίσει την πραγματοποίηση ενιαίας αγοράς μεταξύ κρατών μελών. Κατά πάγια νομολογία, οι περιοριστικές του ανταγωνισμού πρακτικές που καλύπτουν ολόκληρο το έδαφος ενός εκ των κρατών-μελών, ζωτικό δηλαδή τμήμα της κοινής αγοράς, έχουν εξ ορισμού αποτέλεσμα την παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιδασκείας που επιδιώκεται με τη ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, πληρούται το κριτήριο επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ³⁶.

33. Το εμπόριο μεταξύ των κρατών-μελών μπορεί να επηρεαστεί επίσης σε περιπτώσεις, στις οποίες η οικεία αγορά είναι η εθνική αγορά ή τμήμα της εθνικής αγοράς³⁷. Ειδικά για τις κάθετες συμφωνίες που καλύπτουν το σύνολο ενός κράτους μέλους και αφορούν προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο διασυνοριακών ανταλλαγών δύνανται επίσης να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών-μελών, ακόμα και εάν δεν δημιουργούν άμεσα εμπόδια σε αυτό³⁸.

34. Επίσης, το μέγεθος των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων στην αγορά και ο όγκος πωλήσεων τους παρέχουν ποσοτικές ενδείξεις για την ικανότητα της συμφωνίας να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών-μελών³⁹. Ομοίως, όσο σημαντικότερη είναι η θέση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων στην αγορά, τόσο πιο πιθανό είναι ότι μία συμφωνία ή πρακτική δύναται να επηρεάσει αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών-μελών⁴⁰. Περαιτέρω, εάν

³⁵ Βλ. σχετικά Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης [EE C 101/07, της 27/04/2004], παρ. 12-13.

³⁶ Βλ. ΣτΕ 1324/2013, σκ. 6, καθώς και ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΚ C-309/99, Wouters, Συλλ. I-1577, σκ. 95 και ΠΕΚ T-65/98, Van den Bergh Foods, Συλλ. II- 4653, ΠΕΚ T-7/93, Lagnese-Iglo, Συλλ. II1533, σκ. 120. Βλ. επίσης αποφάσεις ΔΕφαθ 1001/2006, ΔΕφαθ 2891/2009 και ΔΕφαθ 559/2010. Βλ. επίσης Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης», παρ. 22, 33, 78, 86.

³⁷ Βλ. Ανακοίνωση Κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, παρ.22.

³⁸ Βλ. Ανακοίνωση Κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, παρ. 78 επ.

³⁹ Βλ. Ανακοίνωση Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, παρ.30-31.

⁴⁰ Βλ. απόφαση ΠΕΚ T-65/89, BPB Industries και British Gypsum, Συλλ. II-389, σκ. 138 και Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, παρ.45.

από την ίδια τη φύση της η συμφωνία ή πρακτική δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών-μελών (π.χ. κατανομή αγορών/πελατείας, απαγόρευση παράλληλου εμπορίου), το όριο του αισθητού επηρεασμού είναι χαμηλότερο από ό,τι στην περίπτωση συμφωνιών ή πρακτικών που δεν δύνανται από τη φύση τους να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών-μελών.

35. Εν προκειμένω, οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις εμπίπτουν στην έννοια των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (εφεξής και «ΜΜΕ»), καθώς ο κύκλος εργασιών έκαστης εξ αυτών υπολείπεται των 50 εκατ. ευρώ ενώ ο αριθμός των εργαζομένων έκαστης εξ αυτών υπολείπεται των 250. Ωστόσο δραστηριοποιούνται στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, επομένως, οι δραστηριότητές τους δεν έχουν τοπικό ή περιφερειακό χαρακτήρα και παράλληλα [...] διασυνοριακή δραστηριότητα. Επιπροσθέτως, η σχετική γεωγραφική αγορά προϊόντων είναι εθνική και οι εξεταζόμενες συμφωνίες/πρακτικές καλύπτουν το σύνολο της ελληνικής επικράτειας. Ειδικά ως προς μία εκ των ελεγχόμενων εταιριών, όπως αναλύεται εκτενώς κατωτέρω, εντοπίστηκε και παράβαση που αφορά απαγόρευση παραλλήλου εμπορίου, η οποία εκ της φύσης της είναι ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών-μελών.

36. Ενόψει των ανωτέρω, εκτιμάται ότι οι πρακτικές των ελεγχόμενων εταιριών είναι ικανές να επηρεάσουν αισθητά το ενδοκοινοτικό εμπόριο, κατά την έννοια των ενωσιακών κανόνων ανταγωνισμού και, ως εκ τούτου, το άρθρο 101 ΣΛΕΕ τυγχάνει παράλληλης εφαρμογής στην παρούσα υπόθεση.

V.3 ΚΑΘΕΤΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕΤΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ - ΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ (ΕΕ) 330/2010 ΚΑΙ 720/2022

37. Οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διαφορετική οικονομική βαθμίδα, οι οποίες αφορούν στις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα μέρη δύνανται να προμηθεύονται, πωλούν ή μεταπωλούν αγαθά και υπηρεσίες (εφεξής και «κάθετες συμφωνίες») εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1 παρ. 1 ν. 3959/2011 και 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ, στο μέτρο που περιλαμβάνουν περιορισμούς του ανταγωνισμού υπό την έννοια των ως άνω διατάξεων (εφεξής και «κάθετοι περιορισμοί»).

38. Εν προκειμένω, οι ελεγχόμενες και οι διανομείς τους δραστηριοποιούνται σε διαφορετικό επίπεδο στην αλυσίδα εμπορίας των μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου, ώστε οι μεταξύ τους συμφωνίες/πρακτικές, όπως αναλυτικά αναφέρονται στην παρούσα, να αποτελούν κάθετες συμφωνίες υπαγόμενες στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1 παρ. 1 ν. 3959/2011 και 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ, στο μέτρο που περιλαμβάνουν κάθετους περιορισμούς του ανταγωνισμού.

39. Οι Κανονισμοί (ΕΕ) 330/2010 και 720/2022⁴¹, σε συνδυασμό με τις ερμηνευτικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους κάθετους περιορισμούς⁴², εισάγουν τεκμήριο νομιμότητας (ευεργέτημα απαλλαγής) για τις κάθετες συμφωνίες από την απαγορευτική διάταξη του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, υπό την προϋπόθεση αφενός ότι οι σχετικές συμφωνίες δεν περιέχουν μορφές ιδιαίτερα σοβαρών περιορισμών και αφετέρου ότι το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή και του αγοραστή δεν υπερβαίνει έκαστο το 30% στην οικεία σχετική αγορά.

40. Ειδικότερα, προβλέπονται περιοριστικά συγκεκριμένοι κάθετοι περιορισμοί, που αξιολογούνται ως «ιδιαίτερος σοβαροί» (εξ αντικειμένου) περιορισμοί του ανταγωνισμού (αποκαλούμενοι και «hardcore restrictions») και οι οποίοι δεν απαλλάσσονται, ακόμη κι όταν τα μερίδια αγοράς προμηθευτή (ή/και διανομέα) υπολείπονται του ανωτέρω ορίου, ενώ συγχρόνως συμπαρασύρουν εκτός πεδίου εφαρμογής της ομαδικής απαλλαγής τη συμφωνία στο σύνολό της⁴³. Οι εν λόγω περιορισμοί (όπως για παράδειγμα ο καθορισμός παγίου ή ελάχιστου επιπέδου τιμής μεταπώλησης και ορισμένα είδη εδαφικής προστασίας) δεν καλύπτονται ούτε από τον «ασφαλή λιμένα» που δημιουργείται για τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας (de minimis), ενώ παράλληλα είναι ελάχιστα πιθανό να πληρούν τις προϋποθέσεις χορήγησης ατομικής απαλλαγής κατ' άρθρο 101 παρ. 3 ΣΛΕΕ⁴⁴.

41. Στο πλαίσιο της ομοιόμορφης εφαρμογής του εθνικού και του ενωσιακού δικαίου για την προστασία του ανταγωνισμού, οι κάθετοι περιορισμοί του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 3959/2011 ερμηνεύονται και εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών ΕΕ 330/2010 και 720/2022 (οι οποίοι σε κάθε περίπτωση έχουν άμεση εφαρμογή στις περιπτώσεις εφαρμογής εκ μέρους της ΕΑ του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ) και σύμφωνα με τις σχετικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς. Τούτο προκύπτει ευθέως από το άρθρο 1 παρ. 4 του ν. 3959/2011 αλλά και από τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 περί ομοιόμορφης εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.

V.4 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ»

42. Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, για τους σκοπούς του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 3959/2011 (και αντίστοιχα του άρθρου 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ), απαιτείται η ύπαρξη συμφωνίας που περιορίζει τον ανταγωνισμό, μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων οικονομικά μεταξύ

⁴¹ Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 330/2010 της Επιτροπής «για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών» (ΕΕ L 102 της 23.4.2010, σελ. 1) αντικαταστάθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 720/2022 (ΕΕ L 134 της 11.5.2022, σελ. 4), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1.6.2022.

⁴² Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, ΕΕ C 130 της 19.5.2010, σελ. 1 (εφεξής και «Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς»). Οι νέες Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς C (2022) 4238 της 28.6.2022 κατ' εφαρμογή του ΕΚ (ΕΕ) 720/2022 δεν έχουν δημοσιευθεί ακόμη στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ.

⁴³ Βλ. άρθρο 4 Κανονισμού 330/2010 και 720/2022.

⁴⁴ Βλ. Ανακοίνωση σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 101 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ (εφεξής και «Ανακοίνωση de minimis»), ΕΕ C 291 της 30.08.2014, παρ. 13, και Commission staff working document, Guidance on restrictions of competition "by object" for the purpose of defining which agreements may benefit from the De Minimis Notice, 25.06.2014, σελ. 3-4, υπό στοιχείο 1 καθώς και υποενότητες 3.1 και 3.4, σελ. 13 και 16 αντίστοιχα. Βλ. επίσης Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς παρ. 47.

τους επιχειρήσεων. Ως «επιχείρηση» νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο ή οικονομική ενότητα που ασκεί εμπορική ή άλλη οικονομική δραστηριότητα, νοούμενη ως προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε μια δεδομένη αγορά, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του και από τον τρόπο χρηματοδότησής του (λειτουργικό κριτήριο)⁴⁵. Επιπροσθέτως, η ύπαρξη επιχείρησης προϋποθέτει αυτονομία οικονομικής δράσης και συνακόλουθα πλήρη ανάληψη των οικονομικών κινδύνων που συνεπάγεται η εκάστοτε οικονομική δραστηριότητα⁴⁶.

43. Εν προκειμένω, τόσο οι ελεγχόμενες προμηθεύτριες επιχειρήσεις όσο και οι λιανέμποροι⁴⁷ με τους οποίους έχουν συμβληθεί, ασκούν οικονομική δραστηριότητα υπό την έννοια της εμπορίας μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου στην ελληνική επικράτεια και ως εκ τούτου, λογίζονται ως επιχειρήσεις, κατά την έννοια των διατάξεων περί ελεύθερου ανταγωνισμού.

V.5 Η ΥΠΑΡΞΗ «ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ» ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

44. Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, για την εφαρμογή του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 3959/2011 καθώς και του άρθρου 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ απαιτείται η ύπαρξη «συμφωνίας» (ή εναρμονισμένης πρακτικής ή απόφασης ένωσης επιχειρήσεων) που περιορίζει τον ανταγωνισμό, μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων οικονομικά μεταξύ τους επιχειρήσεων.

45. Προκειμένου να υπάρχει «συμφωνία», αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις ρητά ή σιωπηρά να εγκρίνουν από κοινού ένα σχέδιο που περιορίζει ή μπορεί να περιορίσει την κοινή ελευθερία τους, καθορίζοντας μεταξύ τους τις κατευθυντήριες γραμμές της αμοιβαίας δράσης τους (ή αποχής από τη δράση) στην αγορά. Αρκεί, δηλαδή, οι επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά κατά καθορισμένο τρόπο⁴⁸. Η ύπαρξη συμφωνίας μπορεί να προκύπτει άμεσα ή έμμεσα από τη συμπεριφορά των μερών. Είναι αδιάφορος ο γραπτός ή προφορικός χαρακτήρας της σύμβασης, καθώς και ο δεσμευτικός ή μη χαρακτήρας της, δηλαδή δεν απαιτούνται τυπικές διαδικασίες ούτε και κυρώσεις μη συμμόρφωσης ή μέτρα εφαρμογής⁴⁹. Η ύπαρξη της «συμφωνίας», επομένως, στηρίζεται στην ύπαρξη συμπτώσεως των βουλήσεων δύο τουλάχιστον μερών, της οποίας η μορφή

⁴⁵ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΚ C-180-184/98, Pavel Pavlov κ.ά. κατά Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten, σκ. 74, ΔΕΚ C-55/96, Job Centre coop.arl, σκ. 21 καθώς και ΔΕΚ C-244/94, Federation Francaise des Societes d'Assurance κ.ά. κατά Ministère de l'Agriculture et de la Pêche, σκ. 14.

⁴⁶ Βλ. ενδεικτικά υπόθ. T-23/09 Conseil national de l'Ordre des pharmaciens (CNOP), Conseil central de la section G de l'Ordre national des pharmaciens (CCG) κατά Επιτροπής, σκ. 70-71, C-55/96, ό.π., σκ. 21, συνεκδ. υποθ. C-180-184/98, ό.π., σκ. 74, υπόθ. C-118/85 Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκ. 7, υπόθ. C-41/90 Klaus Höfner and Fritz Elser κατά Macrotron GmbH, σκ. 21, υπόθ. C-35/96 Επιτροπή κατά Ιταλίας (CNSD), σκ. 36, υπόθ. C244/94 ό.π., σκ. 14, απόφαση ΕΑ 292/IV/2005 υπό 2.1 και 2.2.

⁴⁷ Βλ. κατωτέρω Ενότητα VI για το δίκτυο διανομής έκαστης εμπλεκόμενης επιχείρησης.

⁴⁸ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-41/69, Chemiefarma κατά Επιτροπής, σκ. 111-113 και ΠΕΚ T- 1/89, Rhone Poulenc κατά Επιτροπής, σκ. 120, ΠΕΚ T-9/99, HFB Holding κατά Επιτροπής, σκ. 199, ΠΕΚ T-168/01, GlaxoSmithKline Services κατά Επιτροπής, σκ. 76.

⁴⁹ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck κατά Επιτροπής, σκ. 85-86 και ΠΕΚ T-1/89, ό.π., σκ. 43-44 και 97, ΠΕΚ T-9/99, ό.π., σκ. 200-201, ΠΕΚ T-56/99, Marlines κατά Επιτροπής, σκ. 21. Βλ. επίσης ΔΕφΑθ 2560/2009, σκ. 6

εκδηλώσεως δεν είναι σημαντική, εφόσον συνιστά πιστή έκφραση των βουλήσεων αυτών⁵⁰. Η εν λόγω έννοια της συμφωνίας καλύπτει τόσο τις οριζόντιες συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ ανταγωνιστών που δρουν στο ίδιο επίπεδο αγοράς όσο και τις κάθετες συμφωνίες, κατά τον προεκτεθέντα ορισμό αυτών, όπως αποτελούν οι συμφωνίες των ελεγχόμενων με τους διανομείς τους στην υπό κρίση υπόθεση⁵¹.

46. Επιπλέον όμως, εν τη απουσία (έστω και κατά φαινόμενο) σύμβασης και γενικότερα «συμφωνίας» υπό την ανωτέρω έννοια, αναζητείται τυχόν «εναρμονισμένη πρακτική» μεταξύ των επιχειρήσεων, δηλαδή μορφή συντονισμού, η οποία, χωρίς να φθάνει μέχρι τη σύναψη συμφωνίας, αντικαθιστά ηθελημένα τους κινδύνους που ενέχει ο ανταγωνισμός με την έμπρακτη συνεργασία των επιχειρήσεων αυτών⁵². «Εναρμονισμένη πρακτική» νοείται και σε επίπεδο κάθετων σχέσεων μεταξύ, λ.χ., ενός προμηθευτή και των μεταπωλητών του, όπου συνήθως αναζητείται η συμμόρφωση των μεταπωλητών με τις αποστέλλόμενες από τον προμηθευτή οδηγίες, λ.χ. τιμές, η οποία διαπιστώνεται εφόσον αυτές τίθενται σε εφαρμογή, και από την οποία συνάγεται η συναίνεση των μεταπωλητών στις πρακτικές που διαμορφώνει ο προμηθευτής⁵³.

47. Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρ. Επιτροπής, σε περίπτωση που δεν υπάρχει ρητή συμφωνία με την οποία εκφράζεται η σύμπτωση των βουλήσεων, το μέρος ή η Αρχή που προβάλλει παραβίαση του άρθρου 101 της Συνθήκης πρέπει να αποδείξει ότι μονομερής πολιτική του ενός μέρους έχει τη συναίνεση του άλλου⁵⁴. Για τις κάθετες συμφωνίες, η συναίνεση σε συγκεκριμένη μονομερή πολιτική μπορεί να είναι είτε ρητή είτε σιωπηρή:

α) η ρητή συναίνεση μπορεί να συναχθεί από τις εξουσίες που παρέχονται στα μέρη με προϋφιστάμενη γενική συμφωνία. Αν οι όροι της εν λόγω συμφωνίας προβλέπουν ή επιτρέπουν σε ένα μετέχον μέρος να υιοθετήσει στη συνέχεια συγκεκριμένη μονομερή πολιτική που είναι δεσμευτική για το άλλο μέρος, η συναίνεση του έτερου μέρους μπορεί να αποδειχτεί σε αυτή τη βάση⁵⁵

⁵⁰ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-41/69, *Chemiefarma v. Commission*, σκ. 112, T-41/96, *Bayer v. Commission*, σκ. 67-69, T-208/01, *Volkswagen v. Commission*, σκ. 30-32, ΣτΕ 1677/2014, σκ. 5, καθώς και ΣτΕ 2007/2013, σκ. 17 και ΣτΕ 2780/2012, σκ. 5-6, με περαιτέρω παραπομπές σε ενωσιακή νομολογία.

⁵¹ Βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 2780/2012, σκ. 4 και ΔΕΚ C-56 & 58/64, *Consten & Grundig κατά Επιτροπής*, σελ. 370-371. Βλ. επίσης Κανονισμό (ΕΕ) 330/2010, άρθρο 1α) και Κανονισμό (ΕΕ) 720/2022, άρθρο 1α).

⁵² Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ 48/69, *Imperial Chemical Industries Ltd. Κατά Επιτροπής*, σκ. 64, και ΔΕΚ 40 έως 48, 50, 54 έως 56, 111, 113 και 114/73, *Coöperatieve Vereniging "Suiker Unie" UA και λοιποί κατά Επιτροπής*, σκ. 26.

⁵³ Βλ. I. Lianos, *Collusion in Vertical Relations under Article 81 EC*, (2008) 45 *Common Market Law Review* 1027; Δ. Λουκά, Ν. Κοσμίδη, Δ.Ν.Τζουγανάτο, Ν.Ε. Φαραντούρη, εις ΔικΕΛΑντ, β' έκδοση 2020, § 12, 77. Τα στοιχεία αυτά, άλλωστε, διακρίνουν μία φαινομενικά μονομερή συμπεριφορά από την ύπαρξη «συμφωνίας» στο πλαίσιο διαρκών καθετοποιημένων σχέσεων, βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-74/04 P, *Επιτροπή κατά Volkswagen AG*, σκ. 39 και ΕΑ 639/2017, σκ. 107.

⁵⁴ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 54. Οι Κανονισμοί (ΕΕ) 330/2010 και 720/2022 δεν εφαρμόζονται στη μονομερή συμπεριφορά των οικείων επιχειρήσεων. Η εν λόγω μονομερής συμπεριφορά μπορεί να emπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, το οποίο απαγορεύει τις καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης.

⁵⁵ Βλ. απόφαση της 13ης Ιουλίου 2006, *Επιτροπή κατά Volkswagen AG*, υπόθεση C-74/04 P, EU:C:2006:460, σκέψεις 39 έως 42.

β) για τη σιωπηρή συναίνεση είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι το ένα από τα μετέχοντα μέρη ζητεί ρητά ή σιωπηρά τη συνεργασία του έτερου μετέχοντος μέρους για την εφαρμογή της μονομερούς του πολιτικής και ότι το έτερο μέρος έχει συμμορφωθεί με την απαίτηση αυτή εφαρμόζοντας την εν λόγω μονομερή πολιτική στην πράξη⁵⁶. Για παράδειγμα, αν, μετά την εκ μέρους του προμηθευτή αναγγελία μονομερούς μείωσης των προμηθειών για την αποτροπή του παράλληλου εμπορίου, οι διανομείς μειώσουν αμέσως τις παραγγελίες τους και παύσουν την άσκηση παράλληλου εμπορίου, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι τελευταίοι συναινούν σιωπηρά στη μονομερή πολιτική του προμηθευτή. Ωστόσο, δεν μπορεί να συναχθεί αυτό το συμπέρασμα αν οι διανομείς συνεχίζουν την άσκηση παράλληλου εμπορίου ή προσπαθούν να βρουν νέους τρόπους για την άσκηση παράλληλου εμπορίου.

48. Επίσης, για τις κάθετες συμφωνίες, η σιωπηρή συναίνεση μπορεί να συνάγεται από το επίπεδο εξαναγκασμού που ασκείται από έναν συμβαλλόμενο για την επιβολή της μονομερούς του πολιτικής στο άλλο ή τα άλλα μέρη της συμφωνίας σε συνδυασμό με τον αριθμό των διανομέων οι οποίοι εφαρμόζουν όντως στην πράξη τη μονομερή πολιτική του προμηθευτή. Για παράδειγμα, η ύπαρξη ενός συστήματος ελέγχου και επιβολής κυρώσεων που εφαρμόζει ένας προμηθευτής για να τιμωρήσει τους διανομείς εκείνους οι οποίοι δεν συμμορφώνονται με τη μονομερή του πολιτική, υποδηλώνει σιωπηρή συναίνεση με τη μονομερή πολιτική του προμηθευτή, εάν το εν λόγω σύστημα επιτρέπει στον τελευταίο να εφαρμόζει στην πράξη την πολιτική του. Οι ανωτέρω δύο τρόποι διαπίστωσης της συναίνεσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από κοινού.

49. Με βάση τα ανωτέρω, η επιβολή γενικών όρων και προϋποθέσεων από το ένα μέρος ισοδυναμεί με συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης, εφόσον οι εν λόγω όροι και προϋποθέσεις έχουν γίνει αποδεκτοί, ρητά ή σιωπηρά, από το έτερο μέρος⁵⁷.

50. Στην παρούσα υπόθεση, οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις εφήρμοσαν πρακτικές καθορισμού τιμών μεταπώλησης, με τις οποίες συμμορφώθηκαν σε μεγάλο βαθμό τα συνεργαζόμενα καταστήματα λιανικής πώλησης. Ειδικά δε ως προς την Εταιρεία ΜΑΚΙΤΑ, διαπιστώθηκε επιπροσθέτως η επιβολή συμβατικού όρου περί έμμεσης απαγόρευσης παράλληλων εισαγωγών σε συμβάσεις με το δίκτυο εξουσιοδοτημένων μεταπωλητών (ΜΑΚΙΤΑ authorized dealers).

51. Ως εκ τούτου, οι εξεταζόμενες πρακτικές και συμβατικοί όροι εμπίπτουν στην έννοια της «συμφωνίας» κατά τα προεκτεθέντα και δη στην έννοια της κάθετης συμφωνίας μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικό επίπεδο στην αλυσίδα διανομής και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 3959/2011 και 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ.

⁵⁶ Βλ. απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 2000, Bayer AG κατά Επιτροπής, υπόθεση T-41/96, EU:T:2000:242, σκέψη 120.

⁵⁷ Βλ. απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση AT.40428 - Guess, αιτιολογική σκέψη 97, με παραπομπή στην απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1990, Sandoz Prodotti Farmaceutici κατά Επιτροπής, υπόθεση C-277/87, EU:C:1990:6, σκέψη 2, και απόφαση της 9ης Ιουλίου 2009, Peugeot and Peugeot Nederland κατά Επιτροπής, υπόθεση T-450/05, EU:T:2009:262, σκέψεις 168 έως 209.

Υ.6 ΕΞ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ-ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΙΜΩΝ ΜΕΤΑΠΩΛΗΣΗΣ (RPM)-ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

52. Προκειμένου να εμπίπτει μια συμφωνία στην απαγόρευση των άρθρων 1 παρ. 1 ν. 3959/2011 και 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ πρέπει να έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της οικείας αγοράς. Κατά πάγια ενωσιακή νομολογία ο διαζευκτικός χαρακτήρας αυτής της προϋπόθεσης επιβάλλει, καταρχάς, να εξεταστεί το ίδιο το αντικείμενο της συμφωνίας, λαμβανομένου υπόψη του οικονομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσεται⁵⁸. Υπό την έννοια αυτή, αν αποδειχθεί το επιζήμιο για τον ανταγωνισμό αντικείμενο μιας συμφωνίας, τότε παρέλκει η εξέταση των αποτελεσμάτων αυτής επί του ανταγωνισμού⁵⁹.

53. Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια του «περιορισμού ως εκ του αντικειμένου» εφαρμόζεται μόνο σε ορισμένες συμπαιγνιακές πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες είναι, αφ' εαυτών και λαμβανομένων υπόψη του περιεχομένου των όρων τους, των σκοπών τους καθώς και του οικονομικού και νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, αρκούντως επιβλαβείς για τον ανταγωνισμό ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι παρέλκει η εξέταση των αποτελεσμάτων τους, δεδομένου ότι παραβιάζουν, ως εκ της φύσεώς τους, την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού⁶⁰.

54. Στην περίπτωση σύμπραξης που συνιστά «εξ αντικειμένου» περιορισμό του ανταγωνισμού, το ερώτημα αν και κατά πόσο παράγει αρνητικό για τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα παράγεται όντως, μπορεί να έχει σημασία μόνο για τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων⁶¹. Συναφώς, δεν απαιτείται η περαιτέρω έρευνα και απόδειξη κινδύνου βλάβης των καταναλωτών ή επέλευσης άλλων, συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, εν δυνάμει βλαπτικών για τον ανταγωνισμό. Ούτως, η διαπίστωση ότι η σύμπραξη έχει αντικείμενο περιοριστικό του ανταγωνισμού δεν μπορεί να ανατραπεί ούτε από ενδείξεις ότι δεν είχε αποτέλεσμα εντός της αγοράς, ή ότι δεν είχε άμεση επίδραση επί των τιμών, ούτε από τη διαπίστωση ότι οι ενδιαφερόμενοι εξασφάλισαν ταυτόχρονα, δια της πρακτικής αυτής, ορισμένα πλεονεκτήματα ως προς τον ανταγωνισμό⁶².

55. Κατά πάγια νομολογία, εφόσον μία σύμπραξη που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού εμπίπτει στις απαγορευτικές διατάξεις της παρ. 1 των άρθρων 1 παρ. 1 ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ, η εν τοις πράγμασι μη εφαρμογή (εν όλω ή εν μέρει) της, όπως

⁵⁸ Βλ., μεταξύ πολλών, ΔΕΚ 56/65, Société Technique Minière (L.T.M.) v Maschinenbau Ulm GmbH (M.B.U.), σελ. 321, ΔΕΕ C-228/18, Gazdasági Versenyhivatal κατά Budapest Bank Nyrt. και λοιπών, σκ.33, με περαιτέρω παραπομπές στην ενωσιακή νομολογία.

⁵⁹ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-32/11, ό.π., σκ. 38 και ΔΕΕ C-8/08, T-Mobile Netherlands BV κ.λπ., σκ. 31.

⁶⁰ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-307/18, Generics (UK) Ltd and others v. Competition and Markets Authority, σκ. 67 και 68, ΔΕΕ C-228/18 - Budapest Bank and Others, σκ. 35 – 37, καθώς και τη σχετική νομολογία στην οποία παραπέμπουν.

⁶¹ Βλ. ΕΑ 370/VI/2007, σκ. 4.2-σελ. 38-39, ΕΑ 512/2010, σκ. 159, ΕΑ 580/2013, σκ. 107, ΕΑ 663/2018, σκ. 491, ΕΑ 676/2018, σκ. 288. Βλ. επίσης αποφάσεις ΣτΕ 1677/2014, σκ.4, ΣτΕ2342/2018, σκ. 14 και 16, και ΔΕφΑθ.1611/2020, σκ. 6.

⁶² Βλ. απόφαση ΣτΕ 2780/2012, σκ. 4 (όπου και παραπομπές σε ενωσιακή νομολογία).

αντίστοιχα και η μη συμμόρφωση (εν όλω ή εν μέρει) προς τα συμφωνηθέντα, δεν ασκούν κατά νόμο επιρροή στη διαπίστωση της παράβασης, ούτε και συνιστούν λόγω απαλλαγής⁶³.

V.6.1 Καθορισμός τιμών μεταπώλησης

56. Στην παρούσα υπόθεση εξετάζονται πρακτικές καθορισμού των τιμών μεταπώλησης του δικτύου λιανεμπόρων από τις ελεγχόμενες προμηθεύτριες εταιρίες (συμμετέχοντα μέρη).

57. Η ελευθερία διαμόρφωσης των τιμών αποτελεί έναν από τους βασικότερους στόχους των άρθρων 1 παρ. 1 ν. 3959/2011 και 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ. Τα εν λόγω άρθρα μνημονεύουν ρητά, ως περιοριστικές του ανταγωνισμού, συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, καθορίζουν τις τιμές ή οποιουσδήποτε άλλους όρους συναλλαγής που σχετίζονται με τη διαμόρφωση τιμών. Όπως προκύπτει από τη σχετική νομολογία, κύρια επιδίωξη των εν λόγω διατάξεων είναι η διασφάλιση ότι κάθε επιχείρηση θα προσδιορίζει ανεξάρτητα (αυτόνομα) την οικονομική πολιτική της στη σχετική αγορά, γίνεται καταρχήν δεκτό ότι δεν μπορεί να επιβληθεί από μία επιχείρηση σε μία άλλη επιχείρηση δέσμευση ως προς τις τιμές μεταπώλησης. Σε αυτό το πλαίσιο και με αυτό το πνεύμα, ο διανομέας/μεταπωλητής πρέπει να έχει τη δυνατότητα να πωλεί ακόμη και με ζημία του, όπως επίσης να έχει και την ευχέρεια παραχώρησης διευκολύνσεων στους πελάτες του (π.χ. εκπτωτική πολιτική).

58. Συμβατικοί όροι ή πρακτικές σε κάθετες συμφωνίες, με τους οποίους ορίζονται στο διανομέα οι τιμές μεταπώλησης (των προϊόντων) θεωρούνται ότι έχουν ως αντικείμενό τους τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Στις περιπτώσεις αυτές παρέλκει η διαπίστωση του αντιανταγωνιστικού αποτελέσματος από την εφαρμογή του συγκεκριμένου όρου/συμφωνίας⁶⁴.

59. Σε περίπτωση συμβατικών διατάξεων ή εναρμονισμένων πρακτικών που ενέχουν απευθείας καθορισμό τιμών μεταπώλησης, ο περιορισμός του ανταγωνισμού είναι εμφανής. Ωστόσο, ο καθορισμός των τιμών μεταπώλησης μπορεί, επίσης, να επιτευχθεί και με έμμεσο τρόπο. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν, μεταξύ άλλων, οι συμφωνίες για καθορισμό του περιθωρίου κέρδους του διανομέα, του ανωτάτου επιπέδου έκπτωσης που ο διανομέας μπορεί να χορηγήσει από ένα καθορισμένο επίπεδο τιμών⁶⁵, η εξάρτηση της χορήγησης εκπτώσεων ή της επιστροφής των δαπανών προώθησης από μέρους του προμηθευτή από την τήρηση συγκεκριμένου επιπέδου τιμών, η σύνδεση της καθορισμένης τιμής μεταπώλησης με τις τιμές μεταπώλησης των ανταγωνιστών, οι προειδοποιήσεις, η επιβολή κυρώσεων, η καθυστέρηση ή αναστολή παραδόσεων καθώς και η καταγγελία συμβάσεων σε συνάρτηση με την τήρηση συγκεκριμένου επιπέδου τιμών⁶⁶.

⁶³ Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΣτΕ 2780/2012, σκ. 4 (όπου και παραπομπές σε ενωσιακή νομολογία) και ΕΑ 610/2015 (Colgate), σελ. 84 επ.

⁶⁴ Βλ. ΕΑ 657/2018 (MINEPBA), ΕΑ 663/2018 (ΕΛΑΪΣ-UNILEVER) και ΕΑ 676/2018 (FRIESLAND CAMPINA) και τις εκεί παραπομπές σε ενωσιακή νομολογία.

⁶⁵ Οι νέες Κατευθυντήριες Γραμμές που συνοδεύουν τον Κανονισμό ΕΕ 720/2022 προβλέπουν ρητά ότι ο καθορισμός κατώτατης διαφημιζόμενης τιμής (minimum advertised price-MAP) συνιστά έμμεση μορφή καθορισμού τιμών.

⁶⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 185, και ΕΑ 657/2018, σκ. 495 με περαιτέρω παραπομπές σε ενωσιακή νομολογία. Βλ. ενδεικτικά ΔΕΚ C-260/07, ό. π., σκ. 79-80 και ΔΕΚ C-

60. Περαιτέρω, τόσο οι άμεσοι όσο και οι έμμεσοι τρόποι για την επίτευξη του καθορισμού τιμών μπορούν να γίνουν πιο αποτελεσματικοί όταν συνδυαστούν με λήψη μέτρων για τον εντοπισμό διανομέων που εφαρμόζουν μειωμένες τιμές, όπως η εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης τιμών⁶⁷ ή μέτρων που μπορεί να αποθαρρύνουν τον αγοραστή να μειώσει τις τιμές μεταπώλησης⁶⁸. Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί νομίμως να επιβληθεί από τον προμηθευτή δέσμευση ως προς τις τιμές μεταπώλησης.

61. Εν προκειμένω, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ελεγχόμενοι προμηθευτές είχαν εφαρμόσει σύστημα παρακολούθησης των τιμών μεταπώλησης, ιδίως στα ηλεκτρονικά καταστήματα του δικτύου τους⁶⁹, εντοπισμού και όχλησης λιανοπωλητών που απέκλιναν από τις προκαθορισμένες τιμές, καθώς και σύστημα επιβολής ποινών για όσους συνεργάτες τους δεν συμμορφώνονταν με την τιμολογιακή πολιτική τους, δεν τίθεται εν αμφιβόλω ο χαρακτηρισμός των εξεταζόμενων πρακτικών ως συμφωνιών καθορισμού τιμών μεταπώλησης.

62. Σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχ. α' του Κανονισμού ΕΕ 720/2022 (ο οποίος από 1.6.2022 αντικατέστησε τον προηγούμενο Κανονισμό 330/2010), ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης, δηλαδή συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που έχουν ως άμεσο ή έμμεσο αντικείμενο τους τον καθορισμό πάγιου ή ελάχιστου επιπέδου τιμής μεταπώλησης, θεωρείται ως ιδιαίτερα σοβαρός περιορισμός του ανταγωνισμού που δεν τυγχάνει απαλλαγής βάσει του άρθρου 2 του Κανονισμού. Επίσης, ο εν λόγω κάθετος περιορισμός δεν δύναται να εξαιρεθεί από την απαγόρευση της παρ. 1 των άρθρων 1 Ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ, ακόμα και στην περίπτωση που το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή και του δικτύου διανομής του δεν υπερβαίνει τα όρια του 15%, σύμφωνα με την Ανακοίνωση de minimis της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁷⁰, ή του 10%

279/06, CEPSA, σκ. 71. Βλ. και Δ. Λουκά, Ν. Κοσμίδη, Δ.Ν.Τζουγανάτο, Ν.Ε. Φαραντούρη, εις ΔικΕλΑντ, β' έκδοση 2020, § 12, 77.

⁶⁷ Σύμφωνα με την από 10.5.2017 έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το ηλεκτρονικό εμπόριο (Βλ. Final report on the E-commerce Sector Inquiry-COM (2017) 229 final), 30% των προμηθευτών παρακολουθεί συστηματικά τις διαδικτυακές τιμές μεταπώλησης των λιανεμπόρων και 38% χρησιμοποιεί εξειδικευμένο λογισμικό (software) για τον σκοπό αυτό. Βλ. σχετικά και OECD REPORT ON HUB & SPOKE CARTELS (2019), με ειδική αναφορά στη χρήση αλγορίθμων από τους προμηθευτές για την παρακολούθηση τιμών στις διαδικτυακές πλατφόρμες, πρακτική που ενδέχεται να συνιστά RPM (σελ. 32 επ.). Σε συνέχεια της ανωτέρω κλαδικής έρευνας, η Ευρ. Επιτροπή εξέδωσε αποφάσεις επιβολής προστίμων για πρακτικές και συμφωνίες καθορισμού τιμών μεταπώλησης στα ηλεκτρονικά καταστήματα διάφορων προμηθευτών επώνυμων προϊόντων, όπως GUESS, PHILIPS, PIONEER, ASUS, DENON & MARANTZ (βλ. αποφάσεις στις υποθέσεις AT. 40181, AT. 40182, AT. 40428, AT. 40465 και AT. 40469 στο πλαίσιο της διαδικασίας ενεργούς συνεργασίας των ελεγχόμενων επιχειρήσεων, με αντάλλαγμα την επιβολή μειωμένου προστίμου). Βλ. επίσης αποφάσεις της Βρετανικής ΑΑ (CMA) της 16.5.2016 αναφορικά με πρακτικές διαδικτυακού RPM στον κλάδο των αξεσουάρ μπάνιου (υπόθεση CE 9857/14) και της γαλλικής ΑΑ (FCA) της 22.7.2021 (υπόθεση 21-D-20) αναφορικά με πρακτικές RPM στον κλάδο των διαδικτυακών πωλήσεων οπτικών.

⁶⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, παρ. 185.

⁶⁹ Σημειωτέον ότι ο νέος Κανονισμός ΕΕ 720/2022 περιλαμβάνει ρητή διάταξη αναφορικά με τους κάθετους περιορισμούς στο ηλεκτρονικό εμπόριο και συγκεκριμένα το άρθρο 4 ε) που προβλέπει ως ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμό «την παρεμπόδιση της αποτελεσματικής χρήσης του διαδικτύου από τον αγοραστή ή τους πελάτες του για την πώληση των αναφερόμενων στη σύμβαση αγαθών ή υπηρεσιών, καθόσον περιορίζει τη γεωγραφική περιοχή ή την πελατεία στην οποία τα αναφερόμενα στη σύμβαση αγαθά ή υπηρεσίες μπορούν να πωληθούν».

⁷⁰ Βλ. ανωτέρω υποσημείωση 44.

κατά τα αντιστοίχως οριζόμενα στην Ανακοίνωση της ΕΑ για τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας⁷¹.

V.6.2 Απαγόρευση παράλληλου εμπορίου

63. Στην παρούσα υπόθεση, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω (παρ. 50) και αναλύεται κατωτέρω (παρ. 122 επ.), διαπιστώθηκε επιπροσθέτως η επιβολή συμβατικού όρου περί έμμεσης απαγόρευσης παράλληλων εισαγωγών από την εταιρεία ΜΑΚΙΤΑ.

64. Σε επίπεδο εθνικής νομολογίας⁷² και αντίστοιχης θεωρίας⁷³, η απαγόρευση των παράλληλων εισαγωγών έχει ενταχθεί στην τυπολογία των εξ αντικειμένου απαγορευμένων συμπράξεων. Αντιστοίχως, σε ενωσιακό επίπεδο, έχει κριθεί⁷⁴ ότι οποιοδήποτε μέτρο έχει ως σκοπό τη στεγανοποίηση των εθνικών αγορών, παρακαλύδοντας τις παράλληλες εισαγωγές, αντιβαίνει στα άρθρα 1 παρ. 1 του ν. 3959/2011 και 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ. Και τούτο, διότι η παράβαση των διατάξεων αυτών δεν εξαρτάται από την επιτυχία της απόπειρας στεγανοποίησης των εθνικών αγορών.

65. Συναφώς, σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχ. δ' του Κανονισμού ΕΕ 720/2022 (το οποίο αντικατοπτρίζει τη διάταξη του άρθρου 4 στοιχ. β' του προϊσχύσαντος Κανονισμού ΕΕ 330/2010), ο περιορισμός των παράλληλων εισαγωγών -ως έμμεσος περιορισμός της γεωγραφικής περιοχής στην οποία ένας αγοραστής δύναται να πωλεί, ενεργητικά ή παθητικά τα συμβατικά προϊόντα- θεωρείται ως ιδιαίτερα σοβαρός περιορισμός του ανταγωνισμού που δεν τυγχάνει απαλλαγής του άρθρου 2 του Κανονισμού. Εξάλλου, ο εν λόγω κάθετος περιορισμός δεν δύναται να εξαιρεθεί από την απαγόρευση της παρ. 1 των άρθρων 1 Ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ, ακόμα και στην περίπτωση που το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή και του δικτύου διανομής του δεν υπερβαίνει τα κατώφλια που προβλέπει η Ανακοίνωση *de minimis* της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η αντίστοιχη Ανακοίνωση της ΕΑ για τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας.

⁷¹ Βλ. Ανακοίνωση της Ε.Α. με ημερομηνία 2.3.2006 σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας (*de minimis*).

⁷² Βλ. ενδεικτικά ΔΕΦΑΘ 6394/2014, 5459/2014 και 3807/2014 (επί της ΕΑ 441/V/2009, ενότητα VII.3). Έχει συναφώς κριθεί ότι ο περιορισμός των παράλληλων εισαγωγών σε μία εθνική αγορά αποσκοπεί στη στεγανοποίηση της εθνικής αγοράς και στον περιορισμό, κατά συνέπεια, του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά: βλ. ΕΑ 517/VI/2011, σκ. 144, με παραπομπή σε σχετική ενωσιακή νομολογία (μεταξύ άλλων, C-56 & 58/64, Συλλ. 1966, σ.ΠΙ-00299) και ΕΑ 610/2015 σκ. 175 επ.

⁷³ Βλ. Μικρουλέα Α. σε Τζουγανάτο Δ., Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, Νομ. Βιβλιοθήκη, 2013, σ. 254.

⁷⁴ Βλ. ΓΔικΕΕ T-217 & 245/03, Fédération nationale de la coopération bétail et viande (FNCBV), κλπ κατά Επιτροπής, Συλλ. 2006, σ.ΠΙ-4987, σκ. 80 επ., και ΓΔικΕΕ T-62/98, Volkswagen AG κατά Επιτροπής, Συλλ. 2000, σ.ΠΙ-02707, σκ. 178 επ. (όπου και παραπομπές σε περαιτέρω σχετική ενωσιακή νομολογία). Γενικότερα ως προς το παράλληλο εμπόριο, βλ. και ΔικΕΕ, 22/71, Béguelin Import G.L. Import Export, Συλλ. 1971, σελ. 979, σκέψη 12, ΔικΕΕ, συνεκδ. υποθ. 56 & 58/64, Consten και Grundig κατά Επιτροπής, ό.π., ΓΔικΕΕ, T-62/98, Volkswagen κατά Επιτροπής, Συλλ. 2000, σελ. Π2707, επικυρωθείσα επί αναίρεσέως από ΔικΕΕ, C-338/00 P, Συλλ. 2003, σελ. I-9189, ΓΔικΕΕ, T368/00, General Motors Nederland και Opel Nederland κατά Επιτροπής, Συλλ. 2003, σελ. Π-4491, ΓΔικΕΕ, T-18/03, CD-Contact Data κατά Επιτροπής, Συλλ. 2009 σελ. 1021, επικυρωθείσα επί αναίρεσέως από ΔικΕΕ, C-260/09 P, ΓΔικΕΕ, T-12/03, Itochu Corporation κατά Επιτροπής, Συλλ. 2009, σελ. Π-909 και ΓΔικΕΕ, T-13/03, Nintendo Corp και Nintendo of Europe κατά Επιτροπής, Συλλ. 2003, σελ. Π-975. Βλ. επίσης πρόσφατες αποφάσεις της Ευρ. Επιτροπής για παραβάσεις αναφορικά με περιορισμούς παράλληλου εμπορίου σε διαδικτυακές πωλήσεις, στις υποθέσεις ΑΤ. 40433 Universal, ΑΤ. 40436 NIKE, ΑΤ. 40432 SANRIO, στο πλαίσιο της διαδικασίας ενεργούς συνεργασίας των ελεγχόμενων επιχειρήσεων με αντάλλαγμα την επιβολή μειωμένων προστίμων.

Ν.7 ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΩΝ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ

66. Κατά πάγια νομολογία, παραβίαση της απαγορευτικής διάταξης των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ δεν στοιχειοθετείται μόνο από μεμονωμένη ενέργεια, αλλά και από μία αλληλουχία διαδοχικών πράξεων ή ακόμη και από μια συνεχή, αδιάλειπτη συμπεριφορά, οπότε μπορεί να θεωρηθεί ότι τα επιμέρους στοιχεία τους συνθέτουν μία ενιαία παράβαση⁷⁵. Η έννοια της «ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως», όπως αυτή αναγνωρίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου, προϋποθέτει την ύπαρξη ενός «συνολικού σχεδίου», στο οποίο εντάσσονται διάφορες πράξεις, λόγω του ότι επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό, ήτοι τη νόθευση του ανταγωνισμού, ανεξαρτήτως του ότι ένα ή περισσότερα στοιχεία αυτής της σειράς ενεργειών ή η διαρκής αυτή συμπεριφορά θα μπορούσαν να συνιστούν και αφ' εαυτών παράβαση των εν λόγω άρθρων⁷⁶.

67. Όσον αφορά στη διαπίστωση ότι τελέσθηκε μια ενιαία παράβαση, αρκεί να αποδειχθεί ότι οι επίμαχες συμφωνίες/ εναρμονισμένες πρακτικές – μολονότι ενδέχεται να αφορούν ακόμη και σε διαφορετικά προϊόντα, υπηρεσίες ή εδάφη - εντάσσονται σε ένα συνολικό σχέδιο, το οποίο οι οικείες επιχειρήσεις έθεσαν εν γνώσει τους σε εφαρμογή, προκειμένου να επιτύχουν έναν κοινό, αντίθετο προς τον ανταγωνισμό σκοπό⁷⁷.

68. Συναφώς έχουν ληφθεί υπόψη πολλά κριτήρια όπως, μεταξύ άλλων, η ταύτιση αντικειμένου⁷⁸, προϊόντων και υπηρεσιών στις οποίες αφορούν οι επίμαχες πρακτικές⁷⁹, η σύμπτωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και των φυσικών προσώπων που τις

---

⁷⁵ Βλ. ΓενΔΕΕ T- 410/09 Almamet GmbH Handel mit Spanen und Pulvern aus Metall κατά Επιτροπής, σκ. 152 και νομολογία στην οποία παραπέμπει.

⁷⁶ Βλ. ΔΕΕ C-702/19 P, Silver Plastics GmbH & Co. KG, σκ. 81, Villeroy & Boch κατά Επιτροπής, C-644/13 P, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, C- 49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni SpA, Συλλ. 1999, σελ I-4125, σκ. 81.

⁷⁷ Βλ. σχετικώς, απόφαση ΔΕΕ C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2004, σελ. I -123, σκ. 258 και 260, καθώς και αποφάσεις C105/04 P Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied κατά Επιτροπής, Συλλ. 2006, σελ. 8725 σκ. 110 και C- 441/11 Επιτροπή κατά Verhuizingen Coppens NV, σκ. 41. Βλ. επίσης ΓενΔΕΕ T-204/08 και T-212/08, Team Relocations NV κατά Επιτροπής, Συλλ. 2011, σελ. II-3569, σκ. 36, η οποία επικυρώθηκε με την απόφαση ΔΕΕ C-444/11P, Team Relocations κ.α. κατά Επιτροπής, σκ. 49 επ., ΓενΔΕΕ T-147/09 και 148 /09, Trelleborg Industrie SAS κ.α. κατά Επιτροπής, σκ. 58. Βλ. σχετικά και ΓενΔΕΕ T-101/05 και T-111/05 BASF AG και UCB SA κατά Επιτροπής, σκ. 180.

⁷⁸ Βλ. συναφώς, ΔΕΕ, C-113/04 P, Technische Unie κατά Επιτροπής, Συλλ. 2006, σελ. I-8831, σκ. 170 και 171, και ΓενΔΕΕ, T-43/02, Jungbunzlauer κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3435, σκέψη 312.

⁷⁹ Βλ. συναφώς, ΓενΔΕΕ T-71/03, T-74/03, T-87/03 και T-91/03, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2005, σελ. II-10, σκέψεις 118, 119 και 124, και T-43/02, Jungbunzlauer κατά Επιτροπής, ο.π., σκ. 312. Για διαφορετικά προϊόντα, βλ. Απόφαση Ευρ. Επιτροπής COMP /F/ 38620- Υπεροξειδίου του υδρογόνου και υπερβορικό άλας, παρ. 98, ΓενΔΕΕ T- 410/09 Almamet GmbH Handel mit Spanen und Pulvern aus Metall κατά Επιτροπής, σκ. 170-175, T-15/02 BASF κατά Επιτροπής, Συλλ. 2006, σελ. II-497, σκ.76-77.

εκπροσωπούν⁸⁰, η μεταχείριση των ίδιων μεθόδων για την εφαρμογή τους⁸¹ και η ταύτιση του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής των επίμαχων πρακτικών⁸². Τυχόν μεταβολή στις πρακτικές τέλεσης της παράβασης, μεταβλητότητα στην ένταση και στα χαρακτηριστικά τους ή μεταβολή στον αριθμό και την ταυτότητα των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, δεν σηματοδοτεί την άρση του ενιαίου χαρακτήρα της παράβασης⁸³. Τα στοιχεία και οι περιστάσεις που κρίνονται συναφή πρέπει να εξετάζονται στο σύνολό τους για την εξαγωγή συμπεράσματος⁸⁴.

69. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη στοιχειοθέτηση ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως, επιτρέπεται η επιβολή από την αρχή ανταγωνισμού προστίμου για το σύνολο της ληφθείσας υπόψη παραβατικής περιόδου και καθορισμού της ημερομηνίας ενάρξεως της προθεσμίας παραγραφής κατά την ημερομηνία από την οποία έπαυσε η διαρκής παράβαση⁸⁵.

70. Εν προκειμένω, όπως θα αναλυθεί κατωτέρω για κάθε μία εμπλεκόμενη Εταιρεία, συντρέχουν οι προεκτεθείσες προϋποθέσεις (ιδίως ταύτιση αντικειμένου, προϊόντων, συμμετεχόντων μερών, γεωγραφικής περιοχής και εφαρμοζόμενων μεθόδων) για το χαρακτηρισμό των εξεταζόμενων πρακτικών ως μίας ενιαίας και διαρκούς παράβασης.

V.8 ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 1 ΠΑΡ. 3 ΤΟΥ Ν. 3959/2011 ΚΑΙ 101 ΠΑΡ. 3 ΣΛΕΕ ΣΤΗΝ ΚΡΙΝΟΜΕΝΗ ΥΠΟΘΕΣΗ

71. Στην παρούσα υπόθεση δεν νοείται ατομική εξαίρεση βάσει των άρθρων 1 παρ. 3 ν.3959/2011 και 101 παρ. 3 ΣΛΕΕ για τους ακόλουθους ιδίως λόγους:

72. Η εφαρμογή της ατομικής εξαίρεσης, τόσο του άρθρου 101 παρ. 3 ΣΛΕΕ όσο και του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 3959/2011, υπόκειται σε τέσσερις σωρευτικές προϋποθέσεις, δύο θετικές και δύο αρνητικές: (α) η συμφωνία πρέπει να συμβάλλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής - οικονομικής προόδου, (β) πρέπει να εξασφαλίζει δίκαιο τμήμα στους καταναλωτές από το όφελος που προκύπτει, (γ) οι περιορισμοί πρέπει να είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των στόχων αυτών, και (δ) η συμφωνία δεν πρέπει να παρέχει στα μέρη τη δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού.

⁸⁰ Βλ. ΓενΔΕΕ, Τ-43/02, Jungbunzlauer κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3435, σκέψη 312. Για διαφοροποιήσεις στον αριθμό ή στην ταυτότητα των συμμετεχουσών επιχειρήσεων βλ. Αποφαση Ευρ. Επιτροπής COMP/IV/35.691 – Καρτέλ προμονωμένων σωλήνων, παρ. 134, και C- 189, Dansk Rörindustri κατά Επιτροπής, Συλλ. 2005, σελ. I-5425, σκ. 145.

⁸¹ Βλ. ΓενΔΕΕ Τ-147/09 και 148 /09, Trelleborg Industrie SAS κ.α. κατά Επιτροπής, σκ. 60 και νομολογία στην οποία παραπέμπει. βλ. χαρακτηριστικά ΓενΔΕΕ Τ-385/06 Aalberts κατά Επιτροπής Συλλ. 2011, σελ. III233, σκ.83-106.

⁸² Βλ. ΓενΔΕΕ Τ-147/09 και 148 /09, Trelleborg Industrie SAS κ.α. κατά Επιτροπής, σκ. 60. Για διακριτές τοπικές αγορές βλ. ΓενΔΕΕ Τ-25/95 κλπ Cimenteries CBR κατά Επιτροπής, σκ. 4122.

⁸³ Βλ. ΓενΔΕΕ Τ-385/06 Aalberts κατά Επιτροπής Συλλ. 2011, σελ. II-1233, σκ.83-106, που έγινε δεκτή στο σημείο αυτό από το ΔΕΕ C-287/11 P, Επιτροπή κατά Aalberts κ.α

⁸⁴ Βλ. ΓενΔΕΕ Τ-259/02 κλπ Raiffeissen Zentralbank Osterreich κ.α. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2006, σελ. II-5169, σελ. 121.

⁸⁵ Βλ. ΓενΔΕΕ Τ-147/09 και 148 /09, Trelleborg Industrie SAS κ.α. κατά Επιτροπής, σκ. 62. Βλ. επίσης τις Προτάσεις του Γεν. Εισαγγελέα Κοσμά στην υπόθεση C- 49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni SpA, σκ.80.

73. Κάθε επιχείρηση που επικαλείται το ευεργέτημα της εξαίρεσης, βαρύνεται να αποδείξει, κατά τρόπο ειδικό και συγκεκριμένο, ότι η επίδικη περίπτωση ικανοποιεί κάποια από τις εξαιρετικές προϋποθέσεις ατομικής απαλλαγής της παρ. 3 των άρθρων 1 ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ⁸⁶. Κατά τη σχετική αξιολόγηση, λαμβάνονται υπόψη μόνο τα αντικειμενικά πλεονεκτήματα, πράγμα που σημαίνει ότι η τυχόν επικαλούμενη βελτίωση της αποτελεσματικότητας δεν εκτιμάται με βάση την υποκειμενική άποψη των μερών.

74. Τα άρθρα 1 παρ. 3 ν. 3959/2011 και 101 παρ. 3 ΣΛΕΕ δεν αποκλείουν a priori ορισμένα είδη συμφωνιών από το πεδίο εφαρμογής τους. Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία και πρακτική, οι σοβαροί περιορισμοί του ανταγωνισμού – όπως εν προκειμένω ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης και ο περιορισμός των παράλληλων εισαγωγών – δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληρούν τις προϋποθέσεις εξαίρεσης από τις απαγορευτικές διατάξεις των άρθρων 1 ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ. Ειδικότερα, οι συμφωνίες αυτές κατά κανόνα δεν πληρούν (τουλάχιστον) τις δύο πρώτες προϋποθέσεις της παραγράφου 3 των εν λόγω άρθρων. Δεν δημιουργούν, δηλαδή, αντικειμενικά οικονομικά πλεονεκτήματα, ούτε και προσπορίζουν οφέλη στους καταναλωτές. Επιπλέον, αυτά τα είδη συμφωνιών δεν πληρούν κατά κανόνα το κριτήριο του απαραίτητου χαρακτήρα, βάσει της τρίτης προϋπόθεσης της παραγράφου 3.⁸⁷

VI. ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

VI.1 ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

VI.1.1 ΚΥΡΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ

75. Εισαγωγικά και ως προς το δίκτυο διανομής της Εταιρείας, αναφέρεται ότι το κυριότερο εμπορικό «κανάλι» της Εταιρείας είναι το «παραδοσιακό» (traditional) εμπορικό «κανάλι», ήτοι οι απευθείας πωλήσεις προϊόντων από την Εταιρεία προς λιανέμπορους⁸⁸. Περαιτέρω, η Εταιρεία συνεργάζεται και με τα λεγόμενα do-it-yourself (DIY) πολυκαταστήματα, όπως οι αλυσίδες καταστημάτων Praktiker και Leroy Merlin⁸⁹. Ως προς τις επωνυμίες/μάρκες (brands), η Εταιρεία εμπορεύεται μεταξύ άλλων μηχανοκίνητα εργαλεία χειρός και εργαλεία κήπου ενδεικτικά αναφερομένων των μαρκών (brands) Gardena, Husqvarna (HVA), McCulloch, EFCO, Jonsered.

76. Από ένα μεγάλο πλήθος ηλεκτρονικών αρχείων που συλλέχθηκαν κατά τον επιτόπιο έλεγχο προκύπτει ότι η ερευνώμενη προέβη κατά τα έτη 2015-2021 σε καθορισμό τιμής μεταπώλησης των συνεργαζόμενων με εκείνη καταστημάτων λιανικής πώλησης⁹⁰.

77. Συγκεκριμένα, η ερευνώμενη, προκειμένου να αποτρέψει την εμφάνιση χαμηλότερων τιμών μεταπώλησης στα καταστήματα λιανικής με τα οποία συνεργαζόταν, είχε συντάξει

⁸⁶ Βλ. ΣτΕ 2007/2013, σκ. 17 και ΣτΕ 2780/2012, σκ. 4, καθώς και ενδεικτικά ΔΕφΑθ 559/2010, σκ. 18, ΔΕφΑθ 2891/2009, σκ. 19, και ΔΕφΑθ 1682/2009, σκ. 28 (και στην πάγια ενωσιακή νομολογία που παραπέμπουν).

⁸⁷ Βλ. και Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς (2022/C 248/01), παρ. 180 στ. β'.

⁸⁸ [...]

⁸⁹ Επίσης, η Εταιρεία διατηρεί εμπορική συνεργασία [...]

⁹⁰ [...].

αναλυτικές οδηγίες και χρονοδιαγράμματα για τον τρόπο παρακολούθησης και καθορισμού των τιμών μεταπώλησης καθώς και για τις κυρώσεις προς τυχόν μεταπωλητές που παρέκκλιναν από τις προτεινόμενες τιμές. Αυτό καταδεικνύεται από τα ακόλουθα, χαρακτηριστικά αναφερόμενα, μηνύματα ηλ. ταχυδρομείου (με την ημερομηνία έκαστου μηνύματος να αναγράφεται σε παρένθεση) μεταξύ των στελεχών της Εταιρείας, ήτοι **μηνύματα εσωτερικής αλληλογραφίας της ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**, στα οποία αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

- «Σας επισυνάπτονται 3 αρχεία με τις προτεινόμενες (κατώτατες – δεν θα αναφέρεται η λέξη κατώτατη στους συνεργάτες) τιμές πώλησης ανά κωδικό της Gardena / McCulloch [...], παρακαλούμε για την υποστήριξη σας με το να μην εμφανίσετε στο ράφι ή στο e-shop σας τιμή Λιανικής χαμηλότερη από τις Προτεινόμενες Τιμές Πώλησης (με Φ.Π.Α.)». Στους επισυναπτόμενους τιμοκαταλόγους ανά προϊόν περιέχονται οι ακόλουθες τιμές α) «Χονδρική...πριν την έκπτωση (άνευ Φ.Π.Α.)», β) «Λιανική... (με ΦΠΑ)» και γ), «Προτεινόμενη Τιμή Πώλησης... (με ΦΠΑ)», όπου η Λιανική Τιμή (β) είναι συνήθως υψηλότερη (ή κάποιες φορές ίση), αλλά ποτέ χαμηλότερη από τη Προτεινόμενη Τιμή Πώλησης (γ), όπως εξάλλου προκύπτει και από το ανωτέρω μήνυμα όπου η εν λόγω τιμή αναφέρεται ως «κατώτατη» (24/02/2015)
- «από την Τετάρτη 3/6/2015 θα ξεκινήσουν να ισχύουν τα νέα μέτρα στην αντιμετώπιση των συνεργατών που έχουν χαμηλότερες τιμές στα site τους από τις τιμές των φυλλαδίων προσφοράς (HVA- JNS- EFCO- Πολυφυλλάδιο) και τις προτεινόμενες κατώτατες τιμές λιανικής (για τα εργοστάσια Gardena – McCulloch ...). [...] (29/05/2015).
- «σας αποστέλλω ως επισυναπτόμενο αρχείο την τελευταία καταγραφή που πραγματοποιήθηκε από [...] (18/04/2016)
- «Είναι τα αρχεία με τις προτεινόμενες λιανικές τιμές των προϊόντων που πουλάνε μέσω sites οι συνεργάτες μας. [...] (02/06/2017)
- «σας αποστέλλω τις αποκλίσεις των τιμών των συνεργατών μας [...] (07/02/2018)
- «Κατόπιν συζήτησης στην συνάντηση πωλήσεων, θα ακολουθηθούν ενέργειες επιτήρησης-διόρθωσης των τιμών, των προϊόντων φυλλαδίων προσφοράς [...] (27/08/2020)
- «καλούμαστε να λάβουμε άμεσα μέτρα με σκοπό να τεθεί διαδικασία για την παρακολούθηση εναρμόνισης των συνεργατών με την τιμολογιακή πολιτική της επιχείρησης. [...] (05/02/2021)

78. Η ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ εφάρμοσε τις προαναφερθείσες διαδικασίες, ήτοι επέβαλε τη συμμόρφωση των λιανοπωλητών με καθορισμένες από εκείνη κατώτατες τιμές λιανικής με συνεχείς οχλήσεις της μέσω τηλεφωνημάτων και επισκέψεων στα καταστήματά τους, προκειμένου οι τελευταίοι να διορθώνουν τις τιμές σύμφωνα με αυτές που τους κοινοποιούσε. Οι μεταπωλητές συμμορφώνονταν και συχνά οι οχλήσεις συνοδεύονταν από την απειλή επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Αυτό καταδεικνύεται από τα ακόλουθα, ενδεικτικά αναφερόμενα, μηνύματα ηλ. ταχυδρομείου στα οποία αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

- Σε εσωτερική αλληλογραφία, στέλεχος της ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ περιγράφει τις συνομιλίες του με 11 μεταπωλητές στα μέσα Μάρτη 2015, ήτοι λίγες μέρες μετά την προαναφερθείσα ανωτέρω (παρ. 77) διαδικασία. Ενδεικτικά
  - ο αποτυπώνει τα ονόματα μεταπωλητών που ήδη έχουν συμμορφωθεί με τις καθορισθείσες τιμές για συγκεκριμένα προϊόντα/μάρκες (ενδεικτικά για τον μεταπωλητή [...]: «*Στη McC διόρθωσε τις τιμές...*», για το μεταπωλητή [...]: «*Στη Gardena διόρθωσε τις τιμές...*», για το μεταπωλητή [...]: «*Στη Gardena έχει διορθώσει τις τιμές...*»)
  - ο αναφέρει τις απειλές που εξαπέλυσε σε όσους δεν είχαν ακόμα συμμορφωθεί (όπως ενδεικτικά για τον μεταπωλητή [...]: «*του ανέφερα τι είχε κάνει με το internet και μου απάντησε τίποτα – του είπα ξανά ότι εάν δεν «φτιάξει» τις τιμές του, θα δει τις εκπτώσεις του να μειώνονται – μου υποσχέθηκε ότι θα έβαζε τον ... άμεσα, να τις φτιάξει.» και αντίστοιχα για τον μεταπωλητή [...]: «*Έχω μιλήσει μαζί του στις ... & ... Του είπα ξεκάθαρα για το θέμα των «κατώτατων» λιανικών τιμών στο internet και του τόνισα ότι εάν δεν δούμε κάποια εξέλιξη σε αυτό, θα έχουμε θέμα με τις ειδικές τιμές που αγοράζουν. Μου υποσχέθηκε ότι σήμερα ..θα τις έφτιαχνε» (16/03/2015),**
  - ο συναφώς λίγες μέρες αργότερα, αναφέρει «*Εν όψει της όλης ενέργειας που έχει γίνει από την επιχείρηση προκειμένου να διαμορφωθούν κατώτατες λιανικές τιμές στην GARDENA ...οι Dealer έχουν ακούσει με προσοχή και έχουν υιοθετήσει μερικώς τις τιμές που τους έχουμε προτείνει...*» (06/04/2015),
- Σε εσωτερική αλληλογραφία, στέλεχος της ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ στις 03.06.2015, ήτοι την ημερομηνία έναρξης των «νέων μέτρων» για την «αντιμετώπιση των συνεργατών που έχουν χαμηλότερες τιμές στα site τους» (σύμφωνα με την προαναφερθείσα στην παρ. 77 διαδικασία) αναφέρει τις συνομιλίες του με 10 μεταπωλητές, περιγράφοντας μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: [...]: Περαιτέρω, αναφέρει ονόματα μεταπωλητών οι οποίοι διόρθωσαν άμεσα τις τιμές, μετά τη συνομιλία τους, [...]: (03/06/2015)
- Σε εσωτερική αλληλογραφία, στέλεχος της ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ αναφέρει «*Σας αποστέλλω την κατάσταση με τα ονόματα των συνεργατών που από την Τρίτη 23/5/2016 θα ισχύουν τα εξής : ... [...]*» (23/05/2016).
- Σε εσωτερική επιστολή, στέλεχος της ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ αιτείται στον [...] να εγκρίνει «*την οριστική διακοπή συνεργασίας με το εργοστάσιο της Husqvarna (Μηχανήματα-Αναλώσιμα και όχι ανταλλακτικά) στον συνεργάτη μας [...]*» (23/11/2017)
- Σε εσωτερική αλληλογραφία, στέλεχος της ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ αναφέρει «*Ελάτε να «μαζέψουμε» λίγο τα πράγματα με τις τιμές που κάθε dealer επικοινωνεί την GARDENA, γιατί εάν τα αφήσουμε στην τύχη τους, το πράγμα θα ξεφύγει. [...]*» (23/04/2018)
- Σε εσωτερική αλληλογραφία με τίτλο «*Αποκλίσεις τιμών Husqvarna*» στέλεχος της ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ αναφέρει για επτά (7) μεταπωλητές «*θα ήθελα στα κάτωθεν*

ηλεκτρονικά καταστήματα να βγει ο χαρακτηρισμός που υπάρχει στο Skroutz, ως «επίσημος μεταπωλητής», [...]

- Σε εσωτερική αλληλογραφία, στέλεχος της ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ λίγους μήνες αργότερα αναφέρει για δύο (2) εκ των προαναφερθέντων μεταπωλητών [...] Δεν παρατηρούνται τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο αποκλίσεις από τις προτεινόμενες τιμές της ΗΒΑ. Είχαμε μιλήσει μαζί του και έχει διορθώσει. [...] (02/12/2020)

79. Περιστασιακά ορισμένοι λιανοπωλητές ζητούσαν από την ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ να ελέγξει ότι και οι άλλοι έμποροι λιανικής επίσης συμμορφώνονταν με τις καθορισμένες τιμές. Αυτό καταδεικνύεται από τα ακόλουθα, ενδεικτικά αναφερόμενα, μηνύματα ηλ. ταχυδρομείου από λιανοπωλητές προς την ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ στα οποία αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

- [...] (16/06/2015)
- [...] (29/10/2020)
- Η δυσαρέσκεια μεταπωλητών που έχουν ήδη συμμορφωθεί με τις καθορισθείσες τιμές σχετικά με έτερους μεταπωλητές, οι οποίοι δεν συμμορφώνονται αποτυπώνεται χαρακτηριστικά και στο κάτωθι μήνυμα εσωτερικής αλληλογραφίας στελεχών της ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ [...] (24/03/2020).

VI.1.2 ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

80. Από τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι η Εταιρεία προέβη σε πρακτική καθορισμού τιμών μεταπώλησης, στο πλαίσιο κάθετης σύμπραξης με το δίκτυο διανομής της στην «παραδοσιακή» αγορά διανομής μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και κήπου, κατά παράβαση των άρθρων 1 παρ. 1 του ν. 3959/2011 και 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ, η οποία διήρκησε από τις **24.02.2015 έως τις 05.02.2021**.

81. Όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω ενότητα V), ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης ως εξ αντικείμενου ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός του ανταγωνισμού θεωρείται από τη φύση του ως ικανός να επιφέρει αντίκτυπο στη σχετική αγορά, καθώς αμβλύνει τον ανταγωνισμό μεταξύ μεταπωλητών, καταργώντας τον ενδοσηματικό ανταγωνισμό τιμών, ενώ λειτουργεί ως αντικίνητρο για την μείωση των τιμών πώλησης για το συγκεκριμένο προϊόν. Από τη φύση και το περιεχόμενο των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης συνάγεται το συμπέρασμα ότι ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης των προϊόντων εφαρμόστηκε στην πράξη.

82. Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω ενότητα V.8), η εν λόγω σύμπραξη δεν δύναται να τύχει της ομαδικής απαλλαγής του άρθρου 2 του Κανονισμού ΕΕ 720/2022 δεδομένου ότι συνιστά περιορισμό ιδιαίτερης σοβαρότητας κατά το άρθρο 4 του Κανονισμού, ούτε ατομικής απαλλαγής κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 1 παρ. 3 του ν. 3959/2011 και 101 παρ. 3 της ΣΛΕΕ καθότι δεν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

VI.2 STANLEY BLACK & DECKER

VI.2.1 ΚΥΡΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ

83. Εισαγωγικά και ως προς το δίκτυο διανομής της Εταιρείας, αναφέρεται ότι το κυριότερο εμπορικό «κανάλι» της Εταιρείας είναι το «παραδοσιακό» (traditional) εμπορικό «κανάλι» ήτοι αφενός οι πωλήσεις προϊόντων από την Εταιρεία προς τους χονδρεμπόρους με σκοπό οι τελευταίοι να τα μεταπωλήσουν (κυρίως σε λιανέμπορους) και αφετέρου οι απευθείας πωλήσεις προϊόντων από την Εταιρεία προς κάποιους «μεγάλους» λιανέμπορους⁹¹. Περαιτέρω, η Εταιρεία πραγματοποιεί πωλήσεις και προς τα λεγόμενα do-it-yourself (DIY) πολυκαταστήματα, όπως οι αλυσίδες καταστημάτων Praktiker και Leroy Merlin. Ως προς τις επωνυμίες/μάρκες (brands), η Εταιρεία εμπορεύεται μεταξύ άλλων μηχανοκίνητα εργαλεία χειρός και εργαλεία κήπου ενδεικτικά αναφερομένων των μαρκών (brands) Black&Decker, Dewalt, Stanley Fatmax κλπ.

84. Η Εταιρεία, κατόπιν συνεχών παραπόνων από τους πελάτες της, χονδρεμπόρους και λιανεμπόρους, για τις εξαιρετικά χαμηλές τιμές που πωλούνταν τα προϊόντα τόσο στο internet όσο και σε φυσικά καταστήματα, σε μία προσπάθεια ικανοποίησης τους και προκειμένου να αποτρέψει την εμφάνιση χαμηλότερων τιμών μεταπώλησης από αυτές που η ίδια όριζε στα καταστήματα λιανικής πώλησης της «παραδοσιακής» αγοράς, με τα οποία άμεσα ή έμμεσα συνεργαζόταν, είχε σχεδιάσει διαδικασία παρακολούθησης και καθορισμού των τιμών (χρησιμοποιώντας και σχετική πλατφόρμα αυτόματης σύγκρισης τιμών). Σε εφαρμογή της διαδικασίας, η SBD απέστειλε μηνύματα ηλ. ταχυδρομείου με τα οποία ζητούσε από τους μεταπωλητές της να ακολουθήσουν συγκεκριμένες τιμές που η ίδια όριζε. Περιστασιακά δε ορισμένοι εξ αυτών απέστειλαν στην SBD πληροφορίες για τις τιμές άλλων μεταπωλητών ζητώντας από την SBD να ελέγξει ότι και οι άλλοι συνεργάτες της επίσης συμμορφώνονταν με τις καθορισμένες τιμές. Αυτό καταδεικνύεται από τα ακόλουθα, χαρακτηριστικά αναφερόμενα, μηνύματα ηλ. ταχυδρομείου (με την ημερομηνία εκάστου μηνύματος να αναγράφεται σε παρένθεση) τόσο μεταξύ των στελεχών της της Εταιρείας, ήτοι **μηνύματα εσωτερικής αλληλογραφίας της SBD, όπως και μηνύματα μεταξύ της SBD και μεταπωλητών. Ενδεικτικά:**

85. Σε εσωτερική αλληλογραφία, με θέμα «DEWALT – Έλεγχος τιμών» στέλεχος της SBD αναφέρει μεταξύ άλλων «θα ήθελα να σας ζητήσω να συναντηθούμε όλοι όσοι ασχολούμαστε

⁹¹ [...]

με τη DEWALT άμεσα καθώς το πρόβλημα έχει γίνει ήδη πολύ μεγάλο. [...] ^[92] [...] (16/09/2019).

86. Ωστόσο, στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα όπως προκύπτει από το 09.03.2020 μήνυμα [...] ⁹³ όπου επιβεβαιώνεται ότι οι λιανικές τιμές πώλησης των προϊόντων είναι σύμφωνες με τις οδηγίες της Εταιρείας, η προσπάθεια επιβολής-καθορισμού των τιμών φαίνεται να επιτυγχάνει. [...] (09/03/2020).

87. Με αφορμή [...]για τις χαμηλές λιανικές τιμές, στέλεχος της SBD αναφέρει «Αν θέλετε τη γνώμη μου... είναι απαράδεκτο να επιτρέπουμε σε πελάτες να πουλάνε έως και 35% όπως θα δείτε, κάτω από την ονομαστική λιανική της εταιρείας [...] (22/05/2020).

88. Ένα μήνα αργότερα, [...] αποφασίζεται η διαδικασία συμμόρφωσης των πελατών με τις καθορισμένες από την Εταιρεία τιμές. [...]Παρακαλώ πολύ όπως προβείτε στην άμεση

---

⁹² Επισυνάπτεται excel με κωδικούς και τιμές ανά κωδικό, όπου υπάρχει η ορισθείσα από την Εταιρεία τιμή («τιμή προσφοράς άνευ ΦΠΑ»), τιμές πώλησης ανά ηλεκτρονικό κατάστημα, ελάχιστη τιμή πώλησης στο skrouz και "διαφορά" τιμών που προκύπτει με υπολογισμό συγκρίνοντας την ελάχιστη τιμή πώλησης με την ορισθείσα τιμή. Οι τιμές κατηγοριοποιούνται με χρώματα ανάλογα με το αν προκύπτουν "κανονικές" "χαμηλές" ή "υψηλές" τιμές.

⁹³ Το μήνυμα είναι στην αγγλική γλώσσα.

ανανέωση των τιμών στα φυσικά και διαδικτυακά σας καταστήματα έως τις 30/06/2020» [...] (16/06/2020).

89. Σε εφαρμογή των ανωτέρω, ακολουθεί μήνυμα εσωτερικής αλληλογραφίας από στέλεχος της SBD προς συναδέλφους του - υπεύθυνους πωλητές με αρμοδιότητα στα καταστήματα της «παραδοσιακής» αγοράς με το εξής περιεχόμενο [...] (06/07/2020).

90. Ακολούθως, οι υπεύθυνοι πωλήσεων της SBD ξεκινούν οχλήσεις μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικής αλληλογραφίας προς τους λιανεμπόρους, προκειμένου οι τελευταίοι να διορθώσουν τις τιμές σύμφωνα με τις προσφάτως κοινοποιηθείσες. [...] (24/07/2020).

91. Με σκοπό την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της αγοράς, [...] (20/07/2020) .

92. Το Σεπτέμβριο 2020, η Εταιρεία ανακοινώνει αύξηση τιμών [...]. Το γεγονός της αύξησης τιμών πυροδοτεί νέα προσπάθεια καθορισμού των τιμών μεταπώλησης, όπως προκύπτει από τα κάτωθι δύο μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. [...] (29/09/2020) .

93. Σύμφωνα με την Εταιρεία, η προσπάθεια επιβολής – αύξησης των λιανικών τιμών τον Οκτώβριο 2020 είναι επιτυχής, με εξαίρεση [...] (14/10/2020).

94. Η SBD αποφασίζει δε να μεγιστοποιήσει την πίεση [...] (12/10/2020).

95. Ειδικά ως προς τον [...]προβλέπεται [...] συμβατικός όρος ο οποίος συνάδει με τη γενικότερη προσπάθεια καθορισμού των τιμών μεταπώλησης.

96. [...] (12/10/2020).

97. Τέλος, η πρακτική καθορισμού τιμών μεταπώλησης εξακολουθεί να εφαρμόζεται και κατά την αλλαγή τιμοκαταλόγου της Εταιρείας το Μάρτιο 2021, όπως χαρακτηριστικά προκύπτει από τα ακόλουθα μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας:

i. [...] (08/03/2021).

ii. [...] (22/03/2021).

VI.2.2 ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

98. Από τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι η SBD προέβη σε πρακτική καθορισμού τιμών μεταπώλησης, στο πλαίσιο κάθετης σύμπραξης με το δίκτυο διανομής της στην «παραδοσιακή» αγορά διανομής μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και κήπου, κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ, η οποία διήρκεσε από τις **16.09.2019** έως τις **22.03.2021**.

99. Όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω ενότητα V), ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης ως εξ αντικειμένου ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός του ανταγωνισμού θεωρείται από τη φύση του ως ικανός να επιφέρει αντίκτυπο στη σχετική αγορά, καθώς αμβλύνει τον ανταγωνισμό μεταξύ μεταπωλητών, καταργώντας τον ενδοσηματικό ανταγωνισμό τιμών, ενώ λειτουργεί ως αντικίνητρο για την μείωση των τιμών πώλησης για το συγκεκριμένο προϊόν.

Από τη φύση και το περιεχόμενο των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης συνάγεται το συμπέρασμα ότι ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης των προϊόντων εφαρμόστηκε στην πράξη.

100. Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω ενότητα V.8), η εν λόγω σύμπραξη δεν δύναται να τύχει της ομαδικής απαλλαγής του άρθρου 2 του Κανονισμού ΕΕ 720/2022, δεδομένου ότι συνιστά περιορισμό ιδιαίτερης σοβαρότητας κατά το άρθρο 4 του Κανονισμού, ούτε ατομικής απαλλαγής κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 1 παρ. 3 του ν. 3959/2011 και 101 παρ. 3 της ΣΛΕΕ καθότι δεν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

VI.3 ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ

VI.3.1 ΚΥΡΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ

101. Εισαγωγικά και ως προς το δίκτυο διανομής της Εταιρείας, αναφέρεται ότι η Εταιρεία συνεργάζεται μόνο με λιανεμπόρους (dealers), ενώ δεν πωλεί [...] στα λεγόμενα do-it-yourself (DIY) πολυκαταστήματα.

102. Από ένα μεγάλο πλήθος ηλεκτρονικών αρχείων που συλλέχθηκαν κατά τον επιτόπιο έλεγχο προκύπτει ότι η ερευνώμενη προέβη κατά τα έτη 2016-2021 σε καθορισμό τιμών μεταπώλησης των συνεργαζόμενων με εκείνη καταστημάτων λιανικής πώλησης.

103. Συγκεκριμένα, η ερευνώμενη προκειμένου να αποτρέψει την εμφάνιση χαμηλότερων τιμών μεταπώλησης στα καταστήματα λιανικής που συνεργάζοταν παρακολουθούσε τις τιμές λιανικής και απέστειλε μηνύματα ηλ. ταχυδρομείου με τα οποία ζητούσε από τους συνεργάτες της λιανοπωλητές να ακολουθήσουν συγκεκριμένες τιμές που η ίδια όριζε. Αυτό καταδεικνύεται από τα ακόλουθα, χαρακτηριστικά αναφερόμενα, μηνύματα ηλ. ταχυδρομείου (με την ημερομηνία έκαστου μηνύματος να αναγράφεται σε παρένθεση) από την ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ προς λιανοπωλητές στα οποία αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

- *«Παρακαλώ αλλάζτε ΑΜΕΣΑ τιμή στο [εργαλείο].τιμή internet από 469€ ΚΑΙ ΑΝΩ» (06/05/2016)*
- *«Σας παρακαλώ αλλάζτε τιμή στο site και στο skrouz για [εργαλείο] Τιμή internet 245€.Έχουν ειδοποιηθεί και οι υπόλοιποι..» (21/05/2016)*
- *«Διόρθωσε το σε παρακαλώ [link στο skrouz για εργαλείο]» (08/12/2016)*
- *«Χρήστο και αυτό άλλαξε σε παρακαλώ [link στο skrouz για εργαλείο] 275€. Το αλλάζουν και οι υπόλοιποι» (16/02/2017)*
- *«Δες τα παρακάτω link και διόρθωσε τις τιμές σε παρακαλώ. Οι υπόλοιποι έχουν ήδη ενημερωθεί και τα αλλάζουν όπου χρειάζεται [links στο skrouz για εργαλεία]» (11/04/2017)*
- *«Παρακαλώ να αλλάξει άμεσα η τιμή [link σε ιστοσελίδα του λιανεμπόρου για εργαλείο]"» (19/07/2017)*
- *«Καλημέρα, [link στο skrouz για εργαλείο] φτιάξε το σε παρακαλώ άμεσα» (19/03/2018)*
- *«Παρακαλώ να αλλαχτεί άμεσα η τιμή στο παρακάτω [link στο skrouz για εργαλείο] Τιμή site 275€ + ΦΠΑ. Ευχαριστώ για τη συνεργασία» (30/11/2018)*
- *«Παρακαλώ αλλάζτε τη τιμή άμεσα [link στο skrouz για εργαλείο] 499,00euro τιμή site» (17/12/2018)*
- *«Σε παρακαλώ αλλάζτε άμεσα τιμή στο [link στο skrouz για εργαλείο]» (26/02/2019)*
- *«Σε παρακαλώ άλλαξε τη τιμή στο παρακάτω [link στο skrouz για εργαλείο] 375+ΦΠΑ σωστή τιμή. Την αλλάζουν και οι υπόλοιποι» (31/05/2019)*
- *«Σε παρακαλώ άλλαξε τιμή στο παρακάτω [link στο skrouz για εργαλείο] 499,00euro τιμή skrouz. Έχω ήδη ενημερώσει τον άλλο συνεργάτη να αλλάξει τη τιμή άμεσα» (19/11/2019)*
- *«Φτιάξε το παρακάτω άμεσα σε παρακαλώ [link στο skrouz για εργαλείο]» (03/04/2020)*
- *«φτιάξε το [link στο skrouz για εργαλείο] σε παρακαλώ» (15/05/2020)*

- «*Άλλαξε τα παρακάτω άμεσα ....[link στο skroutz για εργαλείο] Βάλε το 349euro*» (05/02/2021)

104. Από τα ευρήματα προκύπτει, περαιτέρω, ότι οι λιανοπωλητές συμμορφώνονταν με τα αιτήματα της ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ για καθορισμένη/υψηλότερη τιμή, ενημερώνοντας εγγράφως την Εταιρεία ότι «διόρθωσαν» την τιμή. Ορισμένοι εξ αυτών απέστειλαν στην ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ πληροφορίες για τις τιμές άλλων μεταπωλητών ζητώντας από εκείνη να ελέγξει ότι και οι άλλοι έμποροι λιανικής επίσης συμμορφώνονταν με τις καθορισμένες τιμές ή ακόμα και προτείνοντάς της τρόπους αποτελεσματικότερης παρέμβασής της στις τιμές των λιανοπωλητών. Αυτό καταδεικνύεται από τα ακόλουθα, ενδεικτικά αναφερόμενα, μηνύματα ηλ. ταχυδρομείου από λιανοπωλητές προς την ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ [...] (05/02/2021)

105. Συναφώς, τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από την ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ κατατείνουν στην διαπίστωση ότι η Εταιρεία έχει επιτύχει τον καθορισμό των τιμών μεταπώλησης στο σύνολο των απ' ευθείας πελατών της, οι οποίοι διατηρούν παράλληλα με το φυσικό και ηλεκτρονικό κατάστημα. Σύμφωνα με την ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ, οι τιμές μεταπώλησης διαφέρουν από αυτές που η ίδια έχει καθορίσει μόνο σε λιανοπωλητές που δεν είναι απ' ευθείας πελάτες- συνεργάτες της. Αυτό καταδεικνύεται από τα ακόλουθα ενδεικτικά αναφερόμενα μηνύματα ηλ. ταχυδρομείου από την ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ προς λιανοπωλητές, στα οποία αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

- [...] (23/07/2020).

106. Περαιτέρω, οι ανωτέρω πρακτικές επιβεβαιώνονται και από εσωτερικά έγγραφα της ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ όπως ενδεικτικά

α) έγγραφο με οδηγίες για τη διαδικασία εκτέλεσης παραγγελιών, [...],

β) χειρόγραφο προσχέδιο ομιλίας [...]

VI.3.2 ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

107. Από τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι η Εταιρεία προέβη σε πρακτική καθορισμού τιμών μεταπώλησης, στο πλαίσιο κάθετης σύμπραξης με το δίκτυο διανομής της στην «παραδοσιακή» αγορά διανομής μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και κήπου, κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ, η οποία διήρκησε από τις **06.05.2016** έως τις **05.02.2021**.

108. Όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω ενότητα V), ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης ως εξ αντικειμένου ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός του ανταγωνισμού θεωρείται από τη φύση του ως ικανός να επιφέρει αντίκτυπο στη σχετική αγορά, καθώς αμβλύνει τον ανταγωνισμό μεταξύ μεταπωλητών, καταργώντας τον ενδοσηματικό ανταγωνισμό τιμών, ενώ λειτουργεί ως αντικίνητρο για την μείωση των τιμών πώλησης για το συγκεκριμένο προϊόν. Από τη φύση και το περιεχόμενο των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης συνάγεται το συμπέρασμα ότι ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης των προϊόντων εφαρμόστηκε στην πράξη,

χωρίς ωστόσο να συνοδεύεται από απειλές ή επιβολή κυρώσεων εκ μέρους της Εταιρείας σε μέλη του δικτύου της σε περίπτωση απόκλισης.

109. Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω ενότητα V.8), η εν λόγω σύμπραξη δεν δύναται να τύχει της ομαδικής απαλλαγής του άρθρου 2 του Κανονισμού ΕΕ 720/2022 δεδομένου ότι συνιστά περιορισμό ιδιαίτερης σοβαρότητας κατά το άρθρο 4 του Κανονισμού, ούτε ατομικής απαλλαγής κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 1 παρ. 3 του ν. 3959/2011 και 101 παρ. 3 της ΣΛΕΕ καθότι δεν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

VI.4 ΜΑΚΙΤΑ

110. Εισαγωγικά και ως προς το δίκτυο διανομής της Εταιρείας αναφέρεται ότι περιλαμβάνει τα εξής κανάλια: α) τους μεταπωλητές/ dealers λιανικής πώλησης (δίκτυο λιανικής πώλησης)⁹⁴, β) το δίκτυο χονδρικής πώλησης της Εταιρείας, και γ) τα Home centers/ πολυκαταστήματα Leroy Merlin και Praktiker με τα οποία συνεργάζεται απευθείας η Εταιρεία. Ως προς τις επωνυμίες/μάρκες (brands), η Εταιρεία εμπορεύεται μεταξύ άλλων μηχανοκίνητα εργαλεία χειρός και εργαλεία κήπου ενδεικτικά αναφερομένων των μαρκών Makita, Makita MT και Dolmar⁹⁵.

111. Ακολούθως παρατίθενται τα κύρια πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία καθώς και η νομική εκτίμηση για δύο (2) παραβάσεις της ΜΑΚΙΤΑ και συγκεκριμένα καθορισμό τιμών μεταπώλησης και απαγόρευση παράλληλου εμπορίου.

VI.4.1 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΙΜΩΝ ΜΕΤΑΠΩΛΗΣΗΣ

VI.4.1.1 ΚΥΡΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ

112. Από ένα μεγάλο πλήθος ηλεκτρονικών αρχείων που συλλέχθηκαν κατά τον επιτόπιο έλεγχο προκύπτει ότι η ερευνώμενη προέβη κατά τα έτη 2019-2021 σε καθορισμό τιμής μεταπώλησης των μελών του δικτύου διανομής της.

113. Συγκεκριμένα, η ερευνώμενη προκειμένου να αποτρέψει την εμφάνιση χαμηλότερων τιμών μεταπώλησης στα καταστήματα λιανικής με τα οποία συνεργαζόταν παρακολουθούσε συστηματικά τις λιανικές τιμές στα προϊόντα της. Ακολούθως, η Εταιρεία προέβαινε σε οχλήσεις πελατών, προκειμένου να συμμορφωθούν άμεσα με τις καθορισθείσες από εκείνη ελάχιστες τιμές, οχλήσεις που κατά κανόνα είχαν επιτυχή αποτελέσματα. Αυτό καταδεικνύεται από τα ακόλουθα, χαρακτηριστικά αναφερόμενα, μηνύματα ηλ. ταχυδρομείου (με την ημερομηνία έκαστου μηνύματος να αναγράφεται σε παρένθεση) μεταξύ των στελεχών της Εταιρείας, ήτοι μηνύματα εσωτερικής αλληλογραφίας της ΜΑΚΙΤΑ, στα οποία αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

- Σε εσωτερική αλληλογραφία, στέλεχος της ΜΑΚΙΤΑ αναφέρει σχετικά με επίσκεψή του σε πελάτη [...] (17/10/2019)
- Σε εσωτερική αλληλογραφία, στέλεχος της ΜΑΚΙΤΑ αναφέρει σχετικά με επίσκεψή του σε [...] (19/11/2019)
- Σε εσωτερική αλληλογραφία γίνεται ενημέρωση για διαφοροποίηση τιμών στην πλατφόρμα σκρουτζ από την καθορισθείσα τιμή από τη ΜΑΚΙΤΑ εκ μέρους μεταπωλητών. [...] (25.11.2019).

⁹⁴ [...].

⁹⁵ Η εν λόγω μάρκα έχει πλέον καταργηθεί για εργαλεία κήπου.

- Σε εσωτερική αλληλογραφία, δίδονται οδηγίες προς τους πωλητές της ΜΑΚΙΤΑ για επικοινωνία με πελάτες προκειμένου να προβούν σε διόρθωση τιμών στο διαδίκτυο [...]
- Σε εσωτερική αλληλογραφία, συζητούνται εναλλακτικοί τρόποι χειρισμού τυχόν διακυμάνσεων διαδικτυακών τιμών πώλησης του δικτύου ΜΑΚΙΤΑ. [...] (21.5.2020)

114. Το καλοκαίρι του 2020, η Εταιρεία [...] για την παρακολούθηση των λιανικών τιμών που προσφέρουν οι συνεργάτες της στο διαδίκτυο, προκειμένου τα στελέχη της να γνωρίζουν τις τιμές και να οχλούν τους πελάτες, με σκοπό τη συμμόρφωσή τους με τις καθορισθείσες τιμές. [...] (2.7.2020)

115. Όπως προκύπτει από την αλληλογραφία μεταξύ στελεχών της Εταιρείας, το αρχείο [...] ⁹⁶, από την έναρξη χρήσης του τον Ιούνιο 2020 και μέχρι το Μάρτιο 2021 ανανεωνόταν τουλάχιστον μια (1) φορά κάθε μήνα. Ενδεικτικά:

- [...] μήνυμα της **30.03.2021** [...]

116. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει πλήθος μηνυμάτων εσωτερικής ηλεκτρονικής αλληλογραφίας μεταξύ των στελεχών της Εταιρείας για τη συστηματική παρακολούθηση των τιμών [...] και των οχλήσεων σε πελάτες που οδηγούν σε διόρθωση/άνοδο των τιμών στο διαδίκτυο εκ μέρους των πελατών/μεταπωλητών της ΜΑΚΙΤΑ. Αναφέρονται ενδεικτικά μηνύματα [...] (6.7.2020)

- [...] (6.7.2020)
- [...] (6.7.2020)
- [...] (7.7.2020)
- [...] (20.07.2020)

117. Από το φθινόπωρο του 2020 μέχρι και το Μάρτιο 2021, η συστηματική παρακολούθηση και διόρθωση των τιμών συνεχίζεται με αμείωτη ένταση, όπως προκύπτει από τα μηνύματα εσωτερικής επικοινωνίας πωλητών/στελεχών της ΜΑΚΙΤΑ, σε συνέχεια επισκέψεών τους σε πελάτες. [...] (4.1.2021)

- [...] (12.1.2021)
- [...] (22.1.2021 και 25.1.2021)
- [...] (9.2.2021)
- [...] **30.3.2021** [...]

118. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η περιγραφείσα πολιτική της Εταιρείας αναφορικά με τον έλεγχο τιμών λιανικής (καθορισμός κατώτατων ή τελικών τιμών) εφαρμόστηκε [...] (7.1.2021).

VI.4.1.2 ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

119. Από τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι η Εταιρεία προέβη σε πρακτική καθορισμού τιμών μεταπώλησης, στο πλαίσιο κάθετης σύμπραξης με το δίκτυο διανομής της,

---

⁹⁶ [...]

στην αγορά μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και κήπου, κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ, η οποία διήρκησε από τις **17.10.2019** έως τις **30.03.2021**.

120. Όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω ενότητα V), ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης ως εξ αντικειμένου ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός του ανταγωνισμού θεωρείται από τη φύση του ως ικανός να επιφέρει αντίκτυπο στη σχετική αγορά, καθώς αμβλύνει τον ανταγωνισμό μεταξύ μεταπωλητών, καταργώντας τον ενδοσηματικό ανταγωνισμό τιμών, ενώ λειτουργεί ως αντικίνητρο για την μείωση των τιμών πώλησης για το συγκεκριμένο προϊόν. Από τη φύση και το περιεχόμενο των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης συνάγεται το συμπέρασμα ότι ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης των προϊόντων εφαρμόστηκε στην πράξη.

121. Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω ενότητα V.8), η εν λόγω σύμπραξη δεν δύναται να τύχει της ομαδικής απαλλαγής του άρθρου 2 του Κανονισμού ΕΕ 720/2022, δεδομένου ότι συνιστά περιορισμό ιδιαίτερης σοβαρότητας κατά το άρθρο 4 του Κανονισμού, ούτε ατομικής απαλλαγής κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 1 παρ. 3 του ν. 3959/2011 και 101 παρ. 3 της ΣΛΕΕ καθότι δεν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

VI.4.2 ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ

VI.4.2.1 ΚΥΡΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ

122. Η ΜΑΚΙΤΑ διαθέτει το διακριτικό γνώρισμα “Makita Authorised Dealer” σε μέλη του δικτύου της, [...].

123. Στην πρότυπη σύμβαση με τίτλο «ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΥ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΟΣ», την οποία η Εταιρεία ξεκίνησε να υιοθετεί το **Μάιο 2012**⁹⁷, περιλαμβάνεται ο ακόλουθος όρος⁹⁸ (όρος 9 στην ενότητα Υποχρεώσεις Χρήστη) ο οποίος εμπεριέχει (έμμεση) απαγόρευση παράλληλων εισαγωγών: [...]

124. Η ως άνω ερμηνεία επιβεβαιώνεται και από μήνυμα του πωλητή προς τον [...] της ΜΑΚΙΤΑ όπου για την επίσκεψη στον νέο πελάτη [...] αναφέρει [...] (14.6.2019).

125. Η προαναφερθείσα σύμβαση χρήσης του διακριτικού σήματος Authorized Dealer είχε υπογραφεί [...].

126. Η Εταιρεία προχώρησε σε τροποποίηση της σύμβασης - απαλείφοντας τον όρο περί παράλληλων εισαγωγών - **με ισχύ από 11.4.2022** [...]⁹⁹, ¹⁰⁰. [...]

VI.4.2.2 ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

127. Από τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι η Εταιρεία προέβη σε πρακτική απαγόρευσης παράλληλου εμπορίου, στο πλαίσιο κάθετης σύμπραξης με το δίκτυο λιανικής

⁹⁷ Πρόκειται για την προσκομισθείσα σύμβαση από τη ΜΑΚΙΤΑ ([...]) με αντισυμβαλλόμενο τον [...] με ημερομηνία υπογραφής 15.5.2012 και αορίστου διάρκειας.

⁹⁸ Συναφώς, στον όρο 2 της σύμβασης αναφέρεται [...]

⁹⁹ Βλ. υπ'αρ. πρωτ. 5801/14.6.2022 επιστολή της Εταιρείας προς τη ΓΔΑ.

¹⁰⁰ Συναφώς τροποποιήθηκε και ο όρος 2 της σύμβασης (βλ. υποσημείωση 98).

πώλησης (μεταπωλητές/dealers στην «παραδοσιακή» αγορά), στην αγορά μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και κήπου, κατά παράβαση του άρθρου 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ, η οποία διήρκησε από τις **15.05.2012** έως τις **11.04.2022**.

128. Όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω ενότητα V), κατά πάγια ενωσιακή και εθνική νομολογία, στις συμφωνίες που έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού (εξ αντικειμένου περιορισμός) συμπεριλαμβάνονται, σαφώς, και οι σχετικές με τον έλεγχο, παρεμπόδιση ή/και περιορισμό του παράλληλου εμπορίου, καθώς είναι από τη φύση τους ικανές να οδηγήσουν στη στεγανοποίηση των εθνικών αγορών, στην παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιεισδύσεως εντός της Ε.Ε. και εν τέλει στον κατακερματισμό της ενιαίας εσωτερικής αγοράς. Αντιστοίχως έχει κριθεί ότι οποιοδήποτε μέτρο έχει ως σκοπό τη στεγανοποίηση των εθνικών αγορών, παρακωλύοντας τις παράλληλες εισαγωγές, αντιβαίνει στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3959/2011 και της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι η παραβίαση των εν λόγω διατάξεων δεν εξαρτάται από της επιτυχία της απόπειρας στεγανοποίησης των εθνικών αγορών. Εξάλλου, εφόσον μία σύμπραξη που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού εμπίπτει στις απαγορευτικές διατάξεις της παρ. 1 των άρθρων 1 ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ, η εν τοις πράγμασι μη εφαρμογή (εν όλω ή εν μέρει) της, όπως αντίστοιχα και η μη συμμόρφωση (εν όλω ή εν μέρει) προς τα συμφωνηθέντα, δεν ασκούν κατά νόμο επιρροή στη διαπίστωση της παράβασης, ούτε και συνιστούν λόγο απαλλαγής.

129. Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω ενότητα V.8), η εν λόγω σύμπραξη δεν δύναται να τύχει της ομαδικής απαλλαγής του άρθρου 2 του Κανονισμού ΕΕ 720/2022, δεδομένου ότι συνιστά περιορισμό ιδιαίτερης σοβαρότητας κατά το άρθρο 4 του Κανονισμού, ούτε ατομικής απαλλαγής κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 1 παρ. 3 του ν. 3959/2011 και 101 παρ. 3 της ΣΛΕΕ καθότι δεν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

VII. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

VII.1 ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ- ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΥΨΟΥΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ

130. Σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 1 του ν. 3959/2011, ως τροποποιήθηκε και ισχύει, εφόσον η ΕΑ μετά από σχετική έρευνα διαπιστώσει παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ίδιου νόμου, μπορεί με απόφασή της να υποχρεώσει τις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση να παύσουν αυτή και να την παραλείπουν στο μέλλον ή/και να τους επιβάλει πρόστιμο κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 25B. Κατά την ισχύουσα διάταξη του άρθρου 25 Β παρ.1 του ν. 3959/2011, το πρόστιμο μπορεί να ανέλθει μέχρι ποσοστού 10% του συνολικού παγκόσμιου κύκλου εργασιών της επιχείρησης της χρήσης κατά την προηγούμενη της έκδοσης της απόφασης χρήση. Ανάλογες διατάξεις ισχύουν και στο ενωσιακό δίκαιο¹⁰¹.

131. Σύμφωνα με το άρθρο 25B παρ. 1α του ν. 3959/2011, για τον καθορισμό του προστίμου λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα, η διάρκεια, η γεωγραφική έκταση της παράβασης και το

¹⁰¹ Βλ. Κανονισμό (ΕΚ) 1/2003 της 16ης Δεκεμβρίου 2002, ΕΕ L 1/1 της 4.1.2003, άρθρο 5 αναφορικά με τις εξουσίες των αρχών ανταγωνισμού των κρατών-μελών για την επιβολή προστίμων, καθώς και άρθρο 23 αναφορικά με τις αντίστοιχες εξουσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

είδος της συμμετοχής της συγκεκριμένης επιχείρησης στην παράβαση. Εφόσον είναι δυνατόν να υπολογιστεί το ύψος του οικονομικού οφέλους της επιχείρησης από την παράβαση, το ύψος του επιβαλλόμενου προστίμου δεν μπορεί να είναι μικρότερο από αυτό, ακόμα και αν υπερβαίνει το ποσοστό που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο. Η διατύπωση της συγκεκριμένης διάταξης είναι ίδια με την προηγούμενη του άρθρου 25 παρ. 2 υπό στ. α του ν. 3959/2011.

132. Η ΕΑ έχει την αρμοδιότητα επιβολής κυρώσεων για αντι-ανταγωνιστικές αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 περ. α) και δ) του ν. 3959/2011, ως ισχύει¹⁰². Βάσει των αρχών που διέπουν τη διαχρονική εφαρμογή του δικαίου, καθώς και βάσει των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις ουσιαστικού δικαίου, οι οποίες ίσχυαν κατά το χρόνο επελεύσεως των γεγονότων που συνιστούν την παράβαση, χωρίς να έχει σημασία ο χρόνος κατά τον οποίο εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις και επιβάλλονται οι σχετικές κυρώσεις¹⁰³.

133. Σύμφωνα με την από 7.7.2022 Ανακοίνωσή της¹⁰⁴ αναφορικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων, για τον υπολογισμό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση, η Επιτροπή χρησιμοποιεί την ακόλουθη μεθοδολογία:

-πρώτον, καθορίζει το βασικό ποσό προστίμου για κάθε εμπλεκόμενη επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα, τη διάρκεια, τη γεωγραφική έκταση της

---

¹⁰² Βλ. και απόφαση ΔΕΕ, C-201/09 και C-216/09, *ArcelorMittal Luxembourg SA κ. Επιτροπής* (μη δημοσιευμένη ακόμα στη Συλλογή), όπου στην σκ.54 αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι «...η νομική βάση με την οποία παρέχεται στο θεσμικό όργανο της Ένωσης η εξουσία εκδόσεως πράξεως πρέπει να ισχύει κατά τον χρόνο εκδόσεως της πράξεως αυτής».

¹⁰³ Βλ. απόφαση ΔΕΕ, υποθ. C-201/09 και C-216/09, *ArcelorMittal Luxembourg SA κ. Επιτροπής*, σκ. 67-71.

¹⁰⁴ Στις 7.7.2022 η ΕΑ εξέδωσε νέα Ανακοίνωση με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει». Βλ. και προϋσχύουσα Ανακοίνωση της ΕΑ από 12.5.2006 με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9 του ν. 703/1977, όπως ισχύει».

παράβασης, καθώς και τη διάρκεια και το είδος της συμμετοχής στην παράβαση έκαστου εμπλεκόμενου μέρους.

-δεύτερον, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, αναπροσαρμόζει (προσαυξάνει ή μειώνει) το βασικό ποσό, ανάλογα με το εάν συντρέχουν αντίστοιχα επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις¹⁰⁵.

134. Ειδικότερα το βασικό ποσό του προστίμου προκύπτει ως εξής:

α) ορίζεται ποσοστό ύψους μέχρι 30% επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης από προϊόντα και υπηρεσίες, στις αγορές με τις οποίες σχετίζεται η παράβαση, άμεσα ή έμμεσα, βάσει των ανωτέρω κριτηρίων.

β) το ποσοστό αυτό υπολογίζεται επί των ετήσιων ως άνω εσόδων για κάθε έτος της παράβασης αθροιστικά¹⁰⁶.

135. Προκειμένου να αξιολογηθεί η σοβαρότητα της παράβασης, η ΕΑ λαμβάνει υπόψη ιδίως το είδος της παράβασης, τα αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα που προκλήθηκαν ή απειλήθηκε να προκληθούν στην αγορά, το ειδικό βάρος κάθε επιχείρησης στην παράβαση, το οικονομικό όφελος που αποκόμισαν ή επιδίωξαν οι παραβάτες, την οικονομική δύναμη των εμπλεκόμενων στη σχετική αγορά, καθώς και την έκταση της γεωγραφικής αγοράς¹⁰⁷.

136. Για να υπολογισθεί η διάρκεια της παράβασης που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, πρέπει να εξακριβώνεται η περίοδος ύπαρξης της σύμπραξης, ήτοι η περίοδος από την ημερομηνία σύναψής της μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία έπαυσε να ισχύει¹⁰⁸. Η παράβαση διαρκεί όσο εξακολουθεί να υφίσταται ο περιορισμός του ανταγωνισμού που προκύπτει από τη συγκεκριμένη συμπεριφορά¹⁰⁹. Προκειμένου να αποδείξει μία συμμετέχουσα στη σύμπραξη ότι έθεσε τέρμα στη συμμετοχή της πρέπει να παρέχει επαρκείς αποδείξεις περί απόσυρσης ή αποστασιοποίησης ή έστω περί καταγγελίας της παράνομης συμπεριφοράς¹¹⁰.

137. Το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να προσαυξάνεται ή να μειώνεται αναλόγως εάν συντρέχουν επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις αντίστοιχα¹¹¹. Το τελικό ποσό του προστίμου, το οποίο προκύπτει κατόπιν της προσαύξησης ή της μείωσης του βασικού ποσού

¹⁰⁵ Βλ. την από 7.7.2022 Ανακοίνωση ΕΑ - Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει όπως ισχύει, παρ. 5.

¹⁰⁶ Βλ. την από 7.7.2022 Ανακοίνωση ΕΑ - Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει όπως ισχύει, παρ.6

¹⁰⁷ Βλ. την από 7.7.2022 Ανακοίνωση ΕΑ - Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, παρ.8 .

¹⁰⁸ Βλ. απόφαση ΠΕΚ της 27.07.2005, T-49 έως T-51/02, Brasserie nationale κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκ. 185.

¹⁰⁹ ΔΕΕ C-450/19, Kipailu- ja kuluttajavirasto, σκ. 34.

¹¹⁰ Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΠΕΚ της 29.11.2005, T-62/02, Union Pigments κατά Επιτροπής, σκ. 42, και την απόφαση της Ε.Επ. της 20.12.2001, υπόθεση COMP/E-1/36.212 (αυτογραφικό χαρτί), σκ. 261.

¹¹¹ Βλ. από 7.7.2022 Ανακοίνωση ΕΑ - Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, παρ.14 και 15.

του προστίμου, δεν μπορεί να υπερβαίνει το προαναφερόμενο ποσοστό του 10% του συνολικού κύκλου εργασιών που ορίζει το άρθρο 25B του ν. 3959/2011.

138. Η ΕΑ δύναται να αποκλίνει από τη μέθοδο υπολογισμού του προστίμου που προβλέπεται στην από 7.7.2022 Ανακοίνωσή της, σε περιπτώσεις που οι ιδιαιτερότητες μιας ορισμένης υπόθεσης ή η ανάγκη διασφάλισης του αποτρεπτικού χαρακτήρα του προστίμου δικαιολογούν μία τέτοια απόκλιση¹¹². Συναφώς, είναι επιτρεπτός ο κατ' αυτοδέσμευση της Διοίκησης προσδιορισμός από αυτήν των κριτηρίων που σκοπεύει να εφαρμόσει στο πλαίσιο άσκησης της διακριτικής της εξουσίας. Στην ΕΑ εναπόκειται να ακολουθήσει τη μέθοδο υπολογισμού του ύψους του προστίμου με την οποία αυτοδεσμεύτηκε, ενώ επιτρέπεται η απόκλιση από τα ούτως τεθέντα κριτήρια λόγω συντρεχουσών ιδιαίτερων περιστάσεων σε συγκεκριμένη περίπτωση (είτε επί το αυστηρότερο είτε επί το ηπιότερο), απόκλιση ωστόσο που θα πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς¹¹³.

139. Η ΕΑ έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια (εντός του κατά νόμο ανώτατου ορίου) κατά τη συγκεκριμενοποίηση του εκάστοτε επιβληθησομένου προστίμου, προκειμένου να διασφαλίζεται με επάρκεια το αποτρεπτικό του αποτέλεσμα¹¹⁴. Πράγματι η αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού προϋποθέτει ότι η εκάστοτε Αρχή Ανταγωνισμού μπορεί οποτεδήποτε να προσαρμόζει το ύψος των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής αυτής¹¹⁵. Συναφώς, η ανάγκη εξασφάλισης του αρκούντως αποτρεπτικού χαρακτήρα του προστίμου επιβάλλει την κατάλληλη προσαρμογή του ύψους του, ώστε να λαμβάνεται υπόψη ο επιδιωκόμενος αντίκτυπος στην επιχείρηση στην οποία επιβάλλεται, τούτο δε προκειμένου το πρόστιμο να μην είναι αμελητέο ή υπερβολικά υψηλό, ιδίως σε σχέση με την οικονομική δυνατότητά της, σύμφωνα με τις επιταγές αφενός της εξασφάλισης της αποτελεσματικότητας του προστίμου και αφετέρου της αρχής της αναλογικότητας¹¹⁶.

140. Τέλος, η ΕΑ με την έκδοση απόφασης για τη διευθέτηση της διαφοράς κατ' απλοποιημένη διαδικασία μειώνει κατά 15% το ύψος του προστίμου που θα επέβαλε σε περίπτωση μη διευθέτησης, σύμφωνα με το άρθρο 25B του ν. 3959/2011 και την προαναφερόμενη από 7.7.2022 Ανακοίνωσή της¹¹⁷.

VII.2 ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ

¹¹² Βλ. από 7.7.2022 Ανακοίνωση ΕΑ - Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει παρ.23

¹¹³ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΑ 2265/2010, σκ. 46, ΔΕΑ 559/2010, σκ. 26, ΔΕΑ 2891/2009, σκ. 29, όπου και παραπομπές σε ενωσιακή νομολογία, και ΕΑ 563/2013, σκ. 372 επ.

¹¹⁴ Βλ. από 7.7.2022 Ανακοίνωση ΕΑ - Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει καθώς και ΕΑ 563/2013, σκ. 332, υποσ. 607 με παραπομπή σε εθνική και ενωσιακή νομολογία.

¹¹⁵ Βλ. ΕΑ 563/2013, σκ. 332, υποσ. 608 με παραπομπή σε ενωσιακή νομολογία.

¹¹⁶ Βλ. ΓενΔΕΕ της 12.12.2012, T-352/09, Novácke chemické závody a.s. κατά Επιτροπής, σκ. 46 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

¹¹⁷ Βλ. ΕΑ 704/2020, παρ. 3 και 43.

VII.2.1 ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

VII.2.1.1 Ο προσδιορισμός της βάσης του προστίμου

141. Στην παρούσα υπόθεση, ως βάση για τον υπολογισμό του προτεινόμενου προστίμου ως προς την παράβαση της Εταιρείας, λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών που πραγματοποίησε η εμπλεκόμενη στις σχετικές αγορές των μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου στην ελληνική επικράτεια κατ' έτος και για όλη τη χρονική περίοδο συμμετοχής της στη διαπιστούμενη παράβαση¹¹⁸. Συνεπώς, η βάση υπολογισμού του προστίμου σε ευρώ έχει ως εξής:

Πίνακας 1: Βάση υπολογισμού του προστίμου για την ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	Κύκλοι εργασιών μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου	Βάση υπολογισμού προστίμου
Έτη 2015-2021 ¹¹⁹	[...]	[...]

VII.2.1.2 Εφαρμογή των κριτηρίων για τον καθορισμό του προστίμου

142. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, συνεκτιμώνται μια σειρά από παράγοντες που σχετίζονται, πρωτίτως, με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. Εν προκειμένω, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Σοβαρότητα των παραβάσεων

143. Η Εταιρεία προέβη σε καθορισμό τιμών μεταπώλησης στα καταστήματα λιανικής πώλησης με τα οποία συνεργάζεται. Μέσω των πρακτικών της η καταγγελλόμενη περιόρισε την δυνατότητα των λιανοπωλητών της να καθορίζουν ανεξάρτητα την τιμή πώλησης των εργαλείων, πρακτική που περιλαμβάνεται στους ιδιαίτερα σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού κατά την κείμενη νομοθεσία και νομολογία. Επιπλέον η καταγγελλόμενη είχε εφαρμόσει σύστημα παρακολούθησης των τιμών μεταπώλησης, εντοπισμού και όχλησης λιανοπωλητών που απέκλιναν από τις προκαθορισμένες τιμές, καθώς και σύστημα επιβολής ποινών για όσους συνεργάτες της δεν συμμορφώνονταν με την τιμολογιακή πολιτική της. Ως προς τον αντίκτυπο στην αγορά, επισημαίνεται ότι ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης ως εξ αντικειμένου ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός του ανταγωνισμού θεωρείται από τη φύση του ως ικανός να επιφέρει αντίκτυπο στη σχετική αγορά, καθώς αμβλύνει τον ανταγωνισμό μεταξύ μεταπωλητών, καταργώντας τον ενδοσηματικό ανταγωνισμό τιμών, ενώ λειτουργεί ως αντικίνητρο για την μείωση των τιμών πώλησης για το συγκεκριμένο προϊόν. Επιπλέον εκτιμάται ότι αναπτύχθηκαν αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα, καθώς η πρακτική καθορισμού τιμών εφαρμόστηκε στην πράξη, γεγονός που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά

¹¹⁸ [...]

¹¹⁹ Για τα έτη έναρξης και λήξης της παράβασης, υπολογίζονται μόνο οι αντίστοιχοι μήνες παράβασης επί του ετήσιου κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η Εταιρεία στη σχετική αγορά. Βλ. σχετικά παρ. 10 της από 7.7.2022 Ανακοίνωσης ΕΑ - Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει .

τον υπολογισμό του προστίμου, καθώς μεταξύ άλλων η Εταιρεία έλαβε μέτρα για τον εντοπισμό διανομέων που εφαρμόζουν διαφορετικές τιμές¹²⁰.

144. Η ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ είναι μεταξύ των σημαντικότερων εταιριών που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά¹²¹. Εξάλλου, ως αντιπρόσωπος διαφόρων αναγνωρισμένων σημάτων εργαλείων (όπως Gardena και Husqvarna), η Εταιρεία διέθετε μεγαλύτερη ισχύ έναντι των λιανοπωλητών-μελών του δικτύου της, γεγονός που της επέτρεπε να επιβάλλει την πολιτική της ως προς την τιμή πώλησης καθώς και τα μέσα πίεσης για να εξασφαλίσει την εφαρμογή τους από μέρους των διανομέων της. Κατά συνέπεια ενδείκνυται η επιβολή τυχόν προστίμου μόνο στην Εταιρεία ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ και όχι στα λοιπά μέλη του δικτύου¹²². Η παράβαση αφορά στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, καταλαμβάνοντας συνεπώς σημαντική γεωγραφική έκταση. Τέλος, από τα στοιχεία του φακέλου δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί το εύρος του οικονομικού οφέλους που αποκόμισε ή επιδίωξε να αποκομίσει η εμπλεκόμενη επιχείρηση.

Διάρκεια των παραβάσεων

145. Για να υπολογιστεί η διάρκεια της παράβασης που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, πρέπει να εξακριβώνεται η περίοδος ύπαρξης αυτής. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στην ενότητα VI.1., η διάρκεια της παράβασης της ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ άρχεται στις 24.02.2015 και λήγει στις 05.02.2021.

VII.2.1.3 Υπολογισμός του προστίμου

Υπολογισμός Βασικού Προστίμου

146. Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης και τα προεκτεθέντα κριτήρια το βασικό ποσοστό προστίμου για τη διαπιστωθείσα κατά τα ανωτέρω παράβαση προσδιορίζεται σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 2: Βασικό ποσό προστίμου για την ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Εταιρεία	Βάση υπολογισμού προστίμου	Ποσοστό προστίμου	Βασικό ποσό προστίμου
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	[...]	[...]	[...]

Εφαρμογή Ανώτατου Ορίου 10%

¹²⁰ [...]

¹²¹ Βλ. παρ. 12 της παρούσας.

¹²² Βλ. αντίστοιχη πρακτική Ευρ. Επιτροπής και άλλων ΕΑΑ: βλ. αποφάσεις ΕΕ στις υποθέσεις ΑΤ. 40181, ΑΤ. 40182, ΑΤ. 40428, ΑΤ. 40465 και ΑΤ. 40469 αναφορικά με καθορισμό τιμών μεταπώλησης των διαδικτυακών καταστημάτων για προϊόντα με σήμα GUESS, PHILIPS, PIONEER, ASUS κλπ. Βλ. επίσης αποφάσεις της Βρετανικής ΑΑ (CMA) της 16.5.2016 αναφορικά με πρακτικές διαδικτυακού RPM στον κλάδο των αξεσουάρ μπάνιου (υπόθεση CE 9857/14) και της γαλλικής ΑΑ (FCA) της 22.7.2021 (υπόθεση 21-D-20) αναφορικά με πρακτικές RPM στον κλάδο των διαδικτυακών πωλήσεων οπτικών.

147. Εν προκειμένω, το υπολογισθέν πρόστιμο δεν υπερβαίνει το ανώτατο κατά νόμο όριο (10% του συνολικού κύκλου εργασιών της χρήσης πριν την έκδοση της απόφασης, ήτοι του 2021), οπότε το βασικό ποσό προστίμου δεν μεταβάλλεται.

Κατ' εξαίρεση αναπροσαρμογή του προστίμου

148. Κρίνεται σκόπιμη η αναπροσαρμογή επί το ηπιότερον του επιμετρηθέντος προστίμου κατά [...] λόγω της οικονομικής κρίσης, η οποία επηρέασε την ελληνική οικονομία συνολικά και την Εταιρεία ειδικότερα, τουλάχιστον κατά τα πρώτα έτη της διαπιστούμενης παράβασης¹²³. Συνεπώς μετά την κατ' εξαίρεση αναπροσαρμογή του προστίμου επί το ηπιότερον κατά τα ανωτέρω, το ύψος του προστίμου διαμορφώνεται ως εξής:

Πίνακας 3: Ποσό προστίμου για την ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ μετά την κατ' εξαίρεση αναπροσαρμογή του προστίμου

Εταιρεία	Βασικό ποσό προστίμου	Ποσοστό κατ' εξαίρεση μείωσης	Ποσό προστίμου μετά την κατ' εξαίρεση μείωση
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	[...]	[...]	[...]

Εφαρμογή διαδικασίας διευθέτησης διαφορών ως προς την μείωση του προστίμου

149. Όπως προαναφέρθηκε, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σε περίπτωση έκδοσης οριστικής απόφασης κατά τη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, εκτός των άλλων, μειώνει κατά ποσοστό 15% το ύψος του προστίμου που θα επιβαλλόταν σε περίπτωση μη υπαγωγής της υπόθεσης σε διαδικασία διευθέτησης διαφορών, λόγω διευκόλυνσης της διαδικαστικής αποτελεσματικότητας¹²⁴. Ως εκ τούτου, το τελικό πρόστιμο διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Πίνακας 4: Τελικό ποσό προστίμου για την ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ μετά τη μείωση κατ' εφαρμογή της διαδικασίας διευθέτησης διαφορών

Εταιρεία	Ποσό προστίμου μετά την κατ' εξαίρεση μείωση	Ποσοστό μείωσης λόγω διευθέτησης	Τελικό ποσό προστίμου μετά τη μείωση λόγω διευθέτησης
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	[...]	15%	710.964

VII.2.2 STANLEY BLACK & DECKER

VII.2.2.1 Ο προσδιορισμός της βάσης του προστίμου

150. Στην παρούσα υπόθεση, ως βάση για τον υπολογισμό του προτεινόμενου προστίμου ως προς την παράβαση της Εταιρείας, λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών που πραγματοποίησε η εμπλεκόμενη στη σχετική αγορά των μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου στην ελληνική επικράτεια κατ' έτος και για όλη τη χρονική περίοδο

¹²³ [...]

¹²⁴ Βλ. ΕΑ 704/2020 παρ. 37.

συμμετοχής της στη διαπιστούμενη παράβαση¹²⁵. Συνεπώς, η βάση υπολογισμού του προστίμου σε ευρώ έχει ως εξής:

Πίνακας 5: Βάση υπολογισμού του προστίμου για την SBD

SBD	Κύκλοι εργασιών μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου	Βάση υπολογισμού προστίμου
Έτη 2019-2021 ¹²⁶	[...]	[...]

VII.2.2.2 Εφαρμογή των κριτηρίων για τον καθορισμό του προστίμου

151. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, συνεκτιμώνται μια σειρά από παράγοντες που σχετίζονται, πρωτίστως, με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. Εν προκειμένω, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Σοβαρότητα των παραβάσεων

152. Η Εταιρεία προέβη σε καθορισμό τιμών μεταπώλησης στα καταστήματα λιανικής πώλησης με τα οποία συνεργάζεται. Μέσω των πρακτικών της η καταγγελλόμενη περιόρισε την δυνατότητα των λιανοπωλητών της να καθορίζουν ανεξάρτητα την τιμή πώλησης των εργαλείων, πρακτική που περιλαμβάνεται στους ιδιαίτερα σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού κατά την κείμενη νομοθεσία και νομολογία. Επιπλέον η καταγγελλόμενη είχε εφαρμόσει σύστημα παρακολούθησης των τιμών μεταπώλησης, εντοπισμού και όχλησης λιανοπωλητών που απέκλιναν από τις προκαθορισμένες τιμές, καθώς και σύστημα επιβολής ποινών για όσους συνεργάτες της δεν συμμορφώνονταν με την τιμολογιακή πολιτική της. Ως προς τον αντίκτυπο στην αγορά, επισημαίνεται ότι ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης ως εξ αντικειμένου ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός του ανταγωνισμού θεωρείται από τη φύση του ως ικανός να επιφέρει αντίκτυπο στη σχετική αγορά, καθώς αμβλύνει τον ανταγωνισμό μεταξύ μεταπωλητών, καταργώντας τον ενδοσηματικό ανταγωνισμό τιμών, ενώ λειτουργεί ως αντικίνητρο για την μείωση των τιμών πώλησης για το συγκεκριμένο προϊόν. Επιπλέον εκτιμάται ότι αναπτύχθηκαν αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα, καθώς η πρακτική καθορισμού τιμών εφαρμόστηκε στην πράξη, γεγονός που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τον υπολογισμό του προστίμου, καθώς μεταξύ άλλων η Εταιρεία έλαβε μέτρα για τον εντοπισμό διανομέων που εφαρμόζουν διαφορετικές τιμές.

153. Η SBD είναι μεταξύ των σημαντικότερων εταιριών που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά¹²⁷. Εξάλλου, ως θυγατρική πολυεθνικής Εταιρείας διάφορων αναγνωρισμένων σημάτων εργαλείων (Black&Decker, Dewalt, Stanley Fatmax), η Εταιρεία διέθετε μεγαλύτερη ισχύ έναντι των λιανοπωλητών-μελών του δικτύου της, γεγονός που της επέτρεπε να επιβάλλει την πολιτική της ως προς την τιμή πώλησης καθώς και τα μέσα πίεσης για να

¹²⁵ [...]

¹²⁶ Για τα έτη έναρξης και λήξης της παράβασης, υπολογίζονται μόνο οι αντίστοιχοι μήνες παράβασης επί του ετήσιου κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η Εταιρεία στη σχετική αγορά. Βλ. σχετικά παρ. 10 της από 7.7.2022 Ανακοίνωσης ΕΑ - Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει .

¹²⁷ Βλ. παρ. 12 της παρούσας.

εξασφαλίσει την εφαρμογή τους από μέρους των διανομέων της¹²⁸. Κατά συνέπεια ενδείκνυται η επιβολή τυχόν προστίμου μόνο στην Εταιρεία SBD και όχι στα λοιπά μέλη του δικτύου. Η παράβαση αφορά στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, καταλαμβάνοντας συνεπώς σημαντική γεωγραφική έκταση. Τέλος, από τα στοιχεία του φακέλου δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί το εύρος του οικονομικού οφέλους που αποκόμισε ή επιδίωξε να αποκομίσει η εμπλεκόμενη επιχείρηση.

Διάρκεια των παραβάσεων

154. Για να υπολογιστεί η διάρκεια της παράβασης που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, πρέπει να εξακριβώνεται η περίοδος ύπαρξης αυτής. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στην ενότητα VI.2 η διάρκεια της παράβασης της άρχεται στις 16.09.2019 και λήγει στις 22.03.2021.

VII.2.2.3 Υπολογισμός του προστίμου

Υπολογισμός Βασικού Προστίμου

155. Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης και τα προεκτεθέντα κριτήρια το βασικό ποσοστό προστίμου για τη διαπιστωθείσα κατά τα ανωτέρω παράβαση προσδιορίζεται σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 6: Βασικό ποσό προστίμου για την SBD

Εταιρεία	Βάση υπολογισμού προστίμου	Ποσοστό προστίμου	Βασικό ποσό προστίμου
SBD	[...]	[...]	[...]

Εφαρμογή Ανώτατου Ορίου 10% και κατ' εξαίρεση αναπροσαρμογή του προστίμου

156. Εν προκειμένω, το υπολογισθέν πρόστιμο δεν υπερβαίνει το ανώτατο κατά νόμο όριο (10% του συνολικού κύκλου εργασιών της χρήσης πριν την έκδοση της απόφασης, ήτοι του 2021), ενώ δεν κρίθηκε σκόπιμη η κατ' εξαίρεση αναπροσαρμογή του προστίμου, οπότε το βασικό ποσό προστίμου δεν μεταβάλλεται.

Εφαρμογή διαδικασίας διευθέτησης διαφορών ως προς την μείωση του προστίμου

157. Όπως προαναφέρθηκε, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σε περίπτωση έκδοσης οριστικής απόφασης κατά τη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, εκτός των άλλων, μειώνει κατά ποσοστό 15% το ύψος του προστίμου που θα επιβαλλόταν σε περίπτωση μη υπαγωγής της υπόθεσης σε διαδικασία διευθέτησης διαφορών λόγω διευκόλυνσης της διαδικαστικής αποτελεσματικότητας¹²⁹. Ως εκ τούτου, το τελικό ο πρόστιμο διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Πίνακας 7: Τελικό ποσό προστίμου για την SBD μετά τη μείωση κατ' εφαρμογή της διαδικασίας διευθέτησης διαφορών

¹²⁸ Βλ. παρ. 83-84 επ. της παρούσας.

¹²⁹ Βλ. ΕΑ 704/2020 παρ. 37.

Εταιρεία	Βασικό ποσό προστίμου	Ποσοστό μείωσης λόγω διευθέτησης	Τελικό ποσό προστίμου μετά τη μείωση λόγω διευθέτησης
SBD	[...]	15%	255.699

VII.2.3 ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ

VII.2.3.1 Ο προσδιορισμός της βάσης του προστίμου

158. Στην παρούσα υπόθεση, ως βάση για τον υπολογισμό του προτεινόμενου προστίμου ως προς την παράβαση της Εταιρείας, λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών που πραγματοποίησε η εμπλεκόμενη στη σχετική αγορά των μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου στην ελληνική επικράτεια κατ' έτος και για όλη τη χρονική περίοδο συμμετοχής της στη διαπιστούμενη παράβαση¹³⁰. Συνεπώς, η βάση υπολογισμού του προστίμου σε ευρώ έχει ως εξής:

Πίνακας 8: Βάση υπολογισμού του προστίμου για την ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ

ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ	Κύκλοι εργασιών μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου	Βάση υπολογισμού προστίμου
Έτη 2016-2021 ¹³¹	[...]	[...]

VII.2.3.2 Εφαρμογή των κριτηρίων για τον καθορισμό του προστίμου

159. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, συνεκτιμώνται μια σειρά από παράγοντες που σχετίζονται, πρωτίστως, με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. Εν προκειμένω, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Σοβαρότητα των παραβάσεων

160. Η Εταιρεία προέβη σε καθορισμό τιμών μεταπώλησης στα καταστήματα λιανικής πώλησης με τα οποία συνεργάζεται. Μέσω των πρακτικών της, η καταγγελλόμενη περιόρισε την δυνατότητα των λιανοπωλητών της να καθορίζουν ανεξάρτητα την τιμή πώλησης των εργαλείων, πρακτική που περιλαμβάνεται στους ιδιαίτερα σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού κατά την κείμενη νομοθεσία και νομολογία. Ως προς τον αντίκτυπο στην αγορά, επισημαίνεται ότι ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης ως εξ αντικειμένου ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός του ανταγωνισμού θεωρείται από τη φύση του ως ικανός να επιφέρει αντίκτυπο στη σχετική αγορά, καθώς αμβλύνει τον ανταγωνισμό μεταξύ μεταπωλητών, καταργώντας τον ενδοσηματικό ανταγωνισμό τιμών, ενώ λειτουργεί ως αντικίνητρο για την μείωση των τιμών πώλησης για το συγκεκριμένο προϊόν. Επιπλέον η

¹³⁰ [...].

¹³¹ Για τα έτη έναρξης και λήξης της παράβασης, υπολογίζονται μόνο οι αντίστοιχοι μήνες παράβασης επί του ετήσιου κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η Εταιρεία στη σχετική αγορά. Βλ. σχετικά παρ. 10 της από 7.7.2022 Ανακοίνωσης ΕΑ - Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει.

πρακτική καθορισμού τιμών εφαρμόστηκε στην πράξη, οπότε εκτιμάται ότι αναπτύχθηκαν ανταγωνιστικά αποτελέσματα, η ένταση των οποίων ωστόσο δύναται να αμβλύνθηκε λόγω του ότι η Εταιρεία δεν διέθετε συστηματική μεθοδολογία και διαδικασία παρακολούθησης τιμών ή εφαρμογής αντιποίνων σε όσους απέκλιναν από τις καθορισθείσες τιμές¹³².

161. Η ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ παρ' ότι είναι μεταξύ των σημαντικών εταιριών που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά, υπολείπεται σημαντικά σε μέγεθος συγκριτικά με τις λοιπές εμπλεκόμενες εταιρίες της υπό εξέταση αγοράς (βλ. ανωτέρω παρ. 12 αναφορικά με τις πωλήσεις έκαστης Εταιρείας στη σχετική αγορά). Ως αντιπρόσωπος του αναγνωρισμένου σήματος εργαλείων Milwaukee, η Εταιρεία διέθετε μεγαλύτερη ισχύ έναντι των λιανοπωλητών-μελών του δικτύου της, γεγονός που της επέτρεπε να καθορίζει τις τιμές μεταπώλησης καθώς και να προβαίνει σε οχλήσεις προς τους λιανοπωλητές, προκειμένου να εξασφαλίσει την εφαρμογή των τιμών από μέρους των διανομέων της¹³³. Κατά συνέπεια ενδείκνυται η επιβολή τυχόν προστίμου μόνο στην Εταιρεία ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ και όχι στα λοιπά μέλη του δικτύου. Η παράβαση αφορά στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, καταλαμβάνοντας συνεπώς σημαντική γεωγραφική έκταση. Τέλος, από τα στοιχεία του φακέλου δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί το εύρος του οικονομικού οφέλους που αποκόμισε ή επιδίωξε να αποκομίσει η εμπλεκόμενη επιχείρηση.

Διάρκεια των παραβάσεων

162. Για να υπολογιστεί η διάρκεια της παράβασης που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, πρέπει να εξακριβώνεται η περίοδος ύπαρξης αυτής. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στην ενότητα VI.3, η διάρκεια της παράβασης άρχεται στις 06.05.2016 και λήγει στις 05.02.2021.

VII.2.3.3 Υπολογισμός του προστίμου

Υπολογισμός Βασικού Προστίμου

163. Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης και τα προεκτεθέντα κριτήρια το βασικό ποσοστό προστίμου για τη διαπιστωθείσα κατά τα ανωτέρω παράβαση προσδιορίζεται σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 9: Βασικό ποσό προστίμου για την ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ

Εταιρεία	Βάση υπολογισμού προστίμου	Ποσοστό προστίμου	Βασικό ποσό προστίμου
ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ	[...]	[...]	[...]

Εφαρμογή Ανώτατου Ορίου 10% και κατ' εξαίρεση αναπροσαρμογή του προστίμου

164. Εν προκειμένω, το υπολογισθέν πρόστιμο δεν υπερβαίνει το ανώτατο κατά νόμο όριο (10% του συνολικού κύκλου εργασιών της χρήσης πριν την έκδοση της απόφασης, ήτοι του

¹³² [...]

¹³³ Βλ. παρ. 103 επ. της παρούσας.

2021), ενώ δεν κρίθηκε σκόπιμη η αναπροσαρμογή επί το ηπιότερον του προστίμου, οπότε το βασικό ποσό προστίμου δεν μεταβάλλεται.

Εφαρμογή διαδικασίας διευθέτησης διαφορών ως προς την μείωση του προστίμου

165. Όπως προαναφέρθηκε, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σε περίπτωση έκδοσης οριστικής απόφασης κατά τη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, εκτός των άλλων, μειώνει κατά ποσοστό 15% το ύψος του προστίμου που θα επιβαλλόταν σε περίπτωση μη υπαγωγής της υπόθεσης σε διαδικασία διευθέτησης διαφορών λόγω διευκόλυνσης της διαδικαστικής αποτελεσματικότητας¹³⁴. Ως εκ τούτου, το τελικό πρόστιμο διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Πίνακας 10: Τελικό ποσό προστίμου για την ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ μετά τη μείωση κατ' εφαρμογή της διαδικασίας διευθέτησης διαφορών

Εταιρεία	Βασικό ποσό προστίμου	Ποσοστό μείωσης λόγω διευθέτησης	Ποσό προστίμου μετά τη μείωση λόγω διευθέτησης
ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ	[...]	15%	63.838

VII.2.4 ΜΑΚΙΤΑ

VII.2.4.1 Ο προσδιορισμός της βάσης του προστίμου

166. Ως προς την παράβαση καθορισμού τιμών μεταπώλησης, ως βάση για τον υπολογισμό του προτεινόμενου προστίμου, λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών (ήτοι οι πωλήσεις προς όλους τους πελάτες) που πραγματοποίησε η εμπλεκόμενη στη σχετική αγορά των μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου στην ελληνική επικράτεια κατ' έτος και για όλη τη χρονική περίοδο συμμετοχής της στη διαπιστούμενη παράβαση.

167. Ως προς την παράβαση απαγόρευσης παράλληλου εμπορίου, ως βάση για τον υπολογισμό του προτεινόμενου προστίμου, λαμβάνονται υπόψη οι πωλήσεις προς τους λιανεμπόρους (dealers) [...] που πραγματοποίησε η εμπλεκόμενη στη σχετική αγορά των μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου στην ελληνική επικράτεια κατ' έτος και για όλη τη χρονική περίοδο συμμετοχής της στη διαπιστούμενη παράβαση.

168. Συνεπώς, η βάση υπολογισμού του προστίμου σε ευρώ έχει ως εξής:

Πίνακας 11: Βάση υπολογισμού των προστίμων για την ΜΑΚΙΤΑ

ΜΑΚΙΤΑ	Κύκλοι εργασιών μηχανοκίνητων εργαλείων χειρός και εργαλείων κήπου	Βάση υπολογισμού προστίμου
Καθορισμός τιμών μεταπώλησης ετών 2019-2021 ¹³⁵	[...]	[...]

¹³⁴ Βλ. ΕΑ 704/2020 παρ. 37.

¹³⁵ Για τα έτη έναρξης και λήξης της παράβασης, υπολογίζονται μόνο οι αντίστοιχοι μήνες παράβασης επί του ετήσιου κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η Εταιρεία στη σχετική αγορά. Βλ. σχετικά παρ. 10 της από

Απαγόρευση παράλληλου εμπορίου ετών 2012 -2022 ¹³⁶	[...]	[...]
---	-------	-------

VI.2.4.2 Εφαρμογή των κριτηρίων για τον καθορισμό του προστίμου

VI.2.4.2.1 Ως προς τον καθορισμό τιμών

169. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, συνεκτιμώνται μια σειρά από παράγοντες που σχετίζονται, πρωτίστως, με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. Εν προκειμένω, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Σοβαρότητα της παράβασης

170. Η Εταιρεία προέβη σε καθορισμό τιμών μεταπώλησης στα καταστήματα λιανικής πώλησης με τα οποία συνεργάζεται. Μέσω των πρακτικών της η καταγγελλόμενη περιορίσει την δυνατότητα των λιανοπωλητών της να καθορίζουν ανεξάρτητα την τιμή πώλησης των εργαλείων, πρακτική που περιλαμβάνεται στους ιδιαίτερα σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού κατά την κείμενη νομοθεσία και νομολογία. Επιπλέον η καταγγελλόμενη είχε εφαρμόσει σύστημα παρακολούθησης των τιμών μεταπώλησης, εντοπισμού και όχλησης λιανοπωλητών που απέκλιναν από τις προκαθορισμένες τιμές, καθώς και σύστημα επιβολής ποινών για όσους συνεργάτες της δεν συμμορφώνονταν με την τιμολογιακή πολιτική της. Ως προς τον αντίκτυπο στην αγορά, επισημαίνεται ότι ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης ως εξ αντικειμένου ιδιαίτερης σοβαρότητας περιορισμός του ανταγωνισμού θεωρείται από τη φύση του ως ικανός να επιφέρει αντίκτυπο στη σχετική αγορά, καθώς αμβλύνει τον ανταγωνισμό μεταξύ μεταπωλητών, καταργώντας τον ενδοσηματικό ανταγωνισμό τιμών, ενώ λειτουργεί ως αντικίνητρο για την μείωση των τιμών πώλησης για το συγκεκριμένο προϊόν. Επιπλέον εκτιμάται ότι αναπτύχθηκαν αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα, καθώς η πρακτική καθορισμού τιμών εφαρμόστηκε στην πράξη, γεγονός που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τον υπολογισμό του προστίμου, καθώς μεταξύ άλλων η Εταιρεία έλαβε μέτρα για τον εντοπισμό διανομέων που εφαρμόζουν διαφορετικές τιμές.

171. Η ΜΑΚΙΤΑ είναι μεταξύ των σημαντικότερων εταιριών που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά¹³⁷. Εξάλλου, ως θυγατρική πολυεθνικής Εταιρείας, η Εταιρεία διέθετε μεγαλύτερη ισχύ έναντι των λιανοπωλητών -μελών του δικτύου της, γεγονός που της επέτρεπε να επιβάλλει την πολιτική της ως προς την τιμή πώλησης καθώς και τα μέσα πίεσης για να εξασφαλίσει την εφαρμογή τους από μέρους των διανομέων της¹³⁸. Κατά συνέπεια ενδείκνυται η επιβολή τυχόν προστίμου μόνο στην Εταιρεία ΜΑΚΙΤΑ και όχι στα λοιπά μέλη του δικτύου.

7.7.2022 Ανακοίνωσης ΕΑ - Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει .

¹³⁶ Για τα έτη έναρξης και λήξης της παράβασης, υπολογίζονται μόνο οι αντίστοιχοι μήνες παράβασης επί του ετήσιου κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η Εταιρεία στη σχετική αγορά. Βλ. σχετικά παρ. 10 της από 7.7.2022 Ανακοίνωσης ΕΑ - Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 25 και 25B του ν. 3959/2011, όπως ισχύει . Βλ. και κατωτέρω ενότητα περί της διάρκειας της παράβασης.

¹³⁷ Βλ. παρ. 12 της παρούσας.

¹³⁸ Βλ. παρ. 112 επ. της παρούσας.

Η παράβαση αφορά στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, καταλαμβάνοντας συνεπώς σημαντική γεωγραφική έκταση. Τέλος, από τα στοιχεία του φακέλου δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί το εύρος του οικονομικού οφέλους που αποκόμισε ή επιδίωξε να αποκομίσει η εμπλεκόμενη επιχείρηση.

Διάρκεια της παράβασης

172. Για να υπολογιστεί η διάρκεια της παράβασης που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, πρέπει να εξακριβώνεται η περίοδος ύπαρξης αυτής. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στην ενότητα VI.4, η διάρκεια της παράβασης της άρχεται στις 17.10.2019 έως τις 30.03.2021.

VII.2.4.2.2 Ως προς την απαγόρευση παράλληλου εμπορίου

173. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, συνεκτιμώνται μια σειρά από παράγοντες που σχετίζονται, πρωτίστως, με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. Εν προκειμένω, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Σοβαρότητα της παράβασης

174. Η συμφωνία για τον περιορισμό και παρεμπόδιση των παράλληλων εισαγωγών, με τον υπό εξέταση συμβατικό όρο, συνιστά ιδιαίτερα σοβαρή παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού, αφού είναι μια πρακτική που έχει ως αντικείμενο την στεγανοποίηση των εθνικών αγορών, την κατανομή γεωγραφικών αγορών και εν τέλει τον κατακερματισμό της ενιαίας εσωτερικής αγοράς, και μέσω αυτών την εξάλειψη ή τουλάχιστον τον περιορισμό του ανταγωνισμού ως προς τις τιμές (ο οποίος, επίσης με τη σειρά του, αποτελεί τη σημαντικότερη παράμετρο του υγιούς ανταγωνισμού)¹³⁹. Το είδος της παράβασης που προεκτέθηκε συνιστά εξ αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού ιδιαίτερης σοβαρότητας, ο οποίος από τη φύση του θεωρείται ότι έχει αντίκτυπο στην αγορά. Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν ότι η εν λόγω συμβατική ρήτρα αφορά σε μη παροχή του διακριτικού σήματος Makita Authorized Dealers, [...] ¹⁴⁰.

175. Όπως προαναφέρθηκε, η ΜΑΚΙΤΑ είναι μεταξύ των σημαντικών εταιριών που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά¹⁴¹. Εξάλλου, ως θυγατρική πολυεθνικής Εταιρείας, η Εταιρεία διέθετε μεγαλύτερη ισχύ έναντι των λιανοπωλητών -μελών του δικτύου της, γεγονός που της επέτρεπε να επιβάλλει τους προαναφερθέντες συμβατικούς όρους σε διανομείς της¹⁴². Κατά συνέπεια ενδείκνυται η επιβολή τυχόν προστίμου μόνο στην Εταιρεία ΜΑΚΙΤΑ και όχι στα λοιπά μέλη του δικτύου. Η παράβαση αφορά στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, καταλαμβάνοντας συνεπώς σημαντική γεωγραφική έκταση. Τέλος, από τα στοιχεία του φακέλου δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί το εύρος του οικονομικού οφέλους που αποκόμισε ή επιδίωξε να αποκομίσει η εμπλεκόμενη επιχείρηση.

¹³⁹ Βλ. ενδεικτικά Απόφαση ΕΑ 610/2015, σκ.269

¹⁴⁰ [...]

¹⁴¹ Βλ. παρ. 12 της παρούσας.

¹⁴² Βλ. παρ. 122 επ. της παρούσας.

Διάρκεια των παραβάσεων

176. Για να υπολογιστεί η διάρκεια της παράβασης που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, πρέπει να εξακριβώνεται η περίοδος ισχύος της επίμαχης συμβατικής ρήτρας. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στην ενότητα VI.4, η διάρκεια της παράβασης της άρχεται στις 15.05.2012 και διαρκεί έως τις 11.04.2022.

VII.2.4.3 Υπολογισμός του προστίμου**Υπολογισμός Βασικού Προστίμου**

177. Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης και τα προεκτεθέντα κριτήρια τα βασικά ποσοστά προστίμου για τις διαπιστωθείσες κατά τα ανωτέρω παράβαση προσδιορίζονται σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 12: Βασικό ποσό προστίμου για την ΜΑΚΙΤΑ

Παράβαση	Βάση υπολογισμού προστίμου	Ποσοστό προστίμου	Βασικό ποσό προστίμου
Καθορισμός τιμών μεταπώλησης	[...]	[...]	[...]
Απαγόρευση παράλληλου εμπορίου	[...]	[...]	[...]

Εφαρμογή Ανώτατου Ορίου 10%

178. Εν προκειμένω, το υπολογισθέν πρόστιμο δεν υπερβαίνει το ανώτατο κατά νόμο όριο (10% του συνολικού κύκλου εργασιών της χρήσης πριν την έκδοση της απόφασης, ήτοι του 2021), οπότε το βασικό ποσό προστίμου δεν μεταβάλλεται, για καμία εκ των διαπιστωθέντων παραβάσεων.

Κατ' εξαίρεση αναπροσαρμογή του προστίμου

179. Ειδικά ως προς τη διαπιστούμενη παράβαση της απαγόρευσης παράλληλου εμπορίου, η οποία άρχεται το 2012, κρίνεται σκόπιμη η αναπροσαρμογή επί το ηπιότερον του επιμετρηθέντος προστίμου κατά [...] λόγω της οικονομικής κρίσης, η οποία επηρέασε την ελληνική οικονομία γενικά και την Εταιρεία ειδικότερα, τουλάχιστον κατά τα πρώτα έτη¹⁴³ της διαπιστούμενης παράβασης. Συνεπώς μετά την κατ' εξαίρεση αναπροσαρμογή του ενός¹⁴⁴ εκ των προστίμων επί το ηπιότερον κατά τα ανωτέρω, το ύψος του προστίμου διαμορφώνεται ως εξής:

Πίνακας 13: Ποσό προστίμου για την ΜΑΚΙΤΑ μετά την κατ' εξαίρεση αναπροσαρμογή του προστίμου

¹⁴³ [...].

¹⁴⁴ Αντίθετα, δεν κρίθηκε σκόπιμη η αναπροσαρμογή του προστίμου αναφορικά με τον καθορισμό τιμών μεταπώλησης κατά τα έτη 2019-2021.

Παράβαση	Βασικό ποσό προστίμου	Ποσοστό κατ' εξαίρεση μείωσης	Ποσό προστίμου μετά την κατ' εξαίρεση μείωση
Καθορισμός τιμών μεταπώλησης	[...]	-	[...]
Απαγόρευση παράλληλου εμπορίου	[...]	[...]	[...]

Εφαρμογή διαδικασίας διευθέτησης διαφορών ως προς την μείωση του προστίμου

180. Όπως προαναφέρθηκε, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σε περίπτωση έκδοσης οριστικής απόφασης κατά τη Διαδικασία Διευθέτησης Διαφορών, εκτός των άλλων, μειώνει κατά ποσοστό 15% το ύψος του προστίμου που θα επιβαλλόταν σε περίπτωση μη υπαγωγής της υπόθεσης σε διαδικασία διευθέτησης διαφορών λόγω διευκόλυνσης της διαδικαστικής αποτελεσματικότητας¹⁴⁵. Ως εκ τούτου, το τελικό πρόστιμο διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Πίνακας 14: Τελικό ποσό προστίμου για την MAKITA μετά τη μείωση κατ' εφαρμογή της διαδικασίας διευθέτησης διαφορών

Παράβαση	Ποσό προστίμου μετά την κατ' εξαίρεση μείωση	Ποσοστό μείωσης λόγω διευθέτησης	Τελικό ποσό προστίμου μετά τη μείωση λόγω διευθέτησης
Καθορισμός τιμών μεταπώλησης	[...]	15%	164.513
Απαγόρευση παράλληλου εμπορίου	[...]	15%	178.293

181. Βάσει των ανωτέρω, το συνολικό πρόστιμο για τις δύο (2) παραβάσεις της MAKITA ανέρχεται στο πόσο των 342.806 ευρώ.

Συνολικό πρόστιμο για τις τέσσερις (4) εταιρίες

182. Εν κατακλείδι, κατά την ομόφωνη κρίση της ΕΑ, το συνολικό πρόστιμο των τεσσάρων (4) συμμετεχόντων στην παρούσα Διευθέτηση μερών ανέρχεται στο πόσο των **€1.373.307 εκ.** ευρώ.

¹⁴⁵ Βλ. ΕΑ 704/2020 παρ. 37.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού, αποφάσισε ομοφώνως σε φανερή ψηφοφορία τα ακόλουθα:

1. Διαπιστώνει ότι οι εταιρείες 1) ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε., 2) STANLEY BLACK & DECKER (ΕΛΛΑΣ) ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ Ε.Π.Ε., 3) ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ Α.Ε.Β.Ε και 4) ΜΑΚΙΤΑ ΕΛΛΑΣ - ΕΜΠΟΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ Α.Ε., παραβίασαν σύμφωνα με τα εκτεθέντα στο ως άνω σκεπτικό το άρθρο 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ λόγω της συμμετοχής τους σε απαγορευμένες κάθετες συμπράξεις δυνάμει των πρακτικών που συνοπτικά, στο πλαίσιο της Διαδικασίας Διευθέτησης Διαφορών, περιγράφησαν ανωτέρω.
2. Επιβάλλει στην εταιρεία ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε. πρόστιμο συνολικού ύψους **710.964** ευρώ αναφορικά με την ως άνω εκτιθέμενη παράβαση των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ κατά την ως άνω χρονική περίοδο.
3. Επιβάλλει στην εταιρεία STANLEY BLACK & DECKER (ΕΛΛΑΣ) ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ Ε.Π.Ε. πρόστιμο συνολικού ύψους **255.699** ευρώ αναφορικά με την ως άνω εκτιθέμενη παράβαση των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ κατά την ως άνω χρονική περίοδο.
4. Επιβάλλει στην εταιρεία ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΠΑΘΕΟΔΟΣΙΟΥ Α.Ε.Β.Ε πρόστιμο συνολικού ύψους **63.838** ευρώ αναφορικά με την ως άνω εκτιθέμενη παράβαση των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ κατά την ως άνω χρονική περίοδο.
5. Επιβάλλει στην εταιρεία ΜΑΚΙΤΑ ΕΛΛΑΣ - ΕΜΠΟΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ Α.Ε. πρόστιμο συνολικού ύψους **342.806** ευρώ αναφορικά με τις ως άνω εκτιθέμενες παραβάσεις των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ κατά τις ως άνω χρονικές περιόδους (το οποίο αφορά σε 164.513 ευρώ για τον καθορισμό τιμών μεταπώλησης και 178.293 ευρώ για την απαγόρευση παράλληλου εμπορίου).
6. Υποχρεώνει τις προαναφερόμενες επιχειρήσεις να παύσουν, εφόσον δεν το έχουν ήδη πράξει, και να παραλείπουν στο μέλλον τις διαπιστωθείσες στο ως άνω σκεπτικό παραβάσεις των άρθρων 1 του ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ.

Η απόφαση εκδόθηκε την **22^α Ιουλίου 2022**.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΙΑΝΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

